Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаража 1921 оной декабрин 21-һээ гарана | № 196 (14307) | 1976 оной августын 20, пятница | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Н. Б. РИНЧИНОЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ удаан саг соо амжалтатай һайнаар ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой отделениие эрхилэгшэ, Социалис Ажалай Герой нүхэр Нима Бадмаевич **Ринчиное** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо В. УБЕЕВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1976 оной августын 16.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА ДЭЭРЭ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

КПСС-эй ОБКОМДО

1976 ОНДО УРГАСА ХУРЯАЛГАЯА ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРГЭЖЭ, ГҮРЭНДЭ ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР ТАРЯА ТУШААХААР БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГАЙ КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ КОЛХОЗНИГУУДАЙ, ТРАКТОРИСТНУУДАЙ, КОМБАЙНЕРНУУДАЙ, ЖОЛООШОДОЙ ГАРГАҺАН ҮҮСХЭЛ ТУХАЙ

Кубаниин таряашадай уряада харюу болгон, 1976 ондо ургаса хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ, гүрэндэ түсэбһөө гадуур таряа тушаахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай, трактористнуудай, комбайнернуудай, жолоошодой гаргаһан үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро һайшаагаад, тогтоол абаба.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай, трактористнуудай, комбайнернуудай ба жолоошодой абаһан социалис уялга үргэнөөр зүбшэн хэлэлгэ эмхидхэхыень КПСС-эй райкомууд, аймгүйсэдкомууд, партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд болон ажахын хүтэлбэрилэгшэдые уялгалаад, ургасаяа түргэн аргаар хуряаха ба гүрэндэ түсэбһөө гадуур таряа тушаахын түлөө ажахынуудай, отделенинүүдэй, бригадануудай, звенонуудай, комбайнернуудай, трактористнуудай ба жолоошодой дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ эрилтэ табигдаба.

Социалис мүрысөөнэй ябаса, ургаса хуряалгада, һолоомо суглуулгада ба намарай паар хахалалгада хабаадалсаһан түрүү комбайнернуудай, трактористнуудай, жолоошодой эрхим түйлалтануудые, мүн гүрэндэ таряа тушаахаар абтаһан уялгын хэр дүүргэгдэжэ байһаниие үргэнөөр харуулжа байхаар «Буряад үнэн», «Правда Бурятии», «Буряадай залуушуул» болон аймагай газетэнүүдэй редакцинууд, телевидени болон радио-дамжуулгын комитет уялгалагдаба.

БЭШҮҮРЭЙ АЙМАГАЙ КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ ГЭШҮҮДЭЙ, ТРАКТОРИСТНАР, КОМБАЙНЕРНУУД, ШОФЕРНУУД БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГА

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой ажалан дээрэ ургаса хуряалгын эгээл харюусалгатай хүдэлмэри эхилээд байна.

Гүрэндэ таряа худалдаха талаар түрүүн абаһан уялганuудаа һураггүй ехээр үлүүлхэ гэһэн үүсхэл гаргаһан Кубаниин таряашадай һайн һайхан жэшээе, мүн тэдэнэй үүсхэлые һайшаан, сэдьхэлэйнь эрмэлзэлые дэмжэһэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй үгэнүүд манай колхозой ажалшадай дунда үргэнөөр һайшаагдаа. Эхэ орондоо шадаал һаа ехэ таряа үгэхэ гэһэн нэгэл хүсэл эрмэлзэлгэдэ бүхы колхознигуудай эзэлэгдэнхэй.

Байгша ондо хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай үндэр баян ургаса абахын тула таряан ажалай хүдэлмэрилэгшэд тэдэнһээ дулдыдаха бүхы юумэ хэһэн байна. Хабарай тарилгын урда тээхи, мүн тарилгын хүдэлмэриин агротехническэ эгээл һайн болзор соо, эрхим шанартайгаар хэгдээ. Эртын ороһото ургамалнуудай тарилга хүдэлмэриин 9 үдэр соо дүүргэгдээ. Ажахыда бүхыдөө таригдаһан газарай 80 процентын полинуудта Шанарай тэмдэг олгогдоо.

Тэрэшэлэн ургасын хойноһоо харууһалха агротехническэ бүхы хүдэлмэри саг соогоо, һайн шанартайгаар хэгдээ.

Газар таряалангай культурые дээшэлүүлхэ талаар механизаторнууд болон таряашадаймнай гаргаһан хүсэл оролдолго яһала һайн ашаүрэ харуулаа.

Бүхы таряалангай гектар бүриһөө 15 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абтахаар байна.

Һайн ургасын гараһанда баярлажа байбашье, энээнээ һайнаар хуряажа абахын түлөө юу хэхэбибди гэжэ бүхы һанаа сэдьхэлээ табинабди. Хэнэйшье мэдэһээр ургаса хуряалга таряашадай бүхы хэһэн ажалай дүн соглосолдог хүдэлмэри болоно. Бүхы ажалаа һайнаар эмхидхэн, ургасаяа богони болзорто, гээлтэгүйгөөр хуряажа абабал, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахын бүхы продукцинуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ найдамтай үндэһэ һуурин табигдаха байһаниие һайн ойлгонобди.

Үргуулһан таряагаа саг соонь, һайн шанартайгаар хуряагаад, Эхэ орондоо шадаал һаа ехэ ороһо үгэхын тула колхозой комбайнернууд, трактористнууд, шофернууд, мэргэжэлтэд болон бүхы ажалшад өөһэдынгөө арга боломжонуудые һайса зүбшэжэ үзөөд, бэе дээрээ нимэ социалис уялгануудые абаба.

Байгша ондо бүхыдөө 72 мянган центнерһээ бага бэшэ таряа хуряажа, гүрэндөө 20 мянган центнер ороһо худалдахабди. Арадай ажахын түсэбһөө гадуур 3000 центнер таряан худалдагдаха болоно. Манай колхоз үрэһэ ургуулдаг ажахы юм. Тиимэһээ нэгэдэхи, хоёрдохи репродукциһаа доошо бэшэ шанартай, имагтал сортовой ороһон худалдагдаха байна.

Хараалһан хэмжээндээ хүрэхын тула, эхэнхи ороһото таряагаа амяарлан хуряахабди. Таряагаа хүдэлмэриин 11 үдэр соо хадаад, хүдэлмэриин 14 үдэр соо баалаа суглуулан сохижо, бүхы ороһото ургамалнуудаа хүдэлмэриин 18 үдэртэ хуряажа дүүргэхэбди.

Ургаса хуряалгын үедэ ажалай бүтээсые шадаал һаа ехээр дээшэлүүлхын тула колхоз дотор таряа хуряалга болон ороһо зөөлгын гурбан тусхай комплекс эмхидхэгдэхэ. Колхоз дотор хуряалгын агрегат бүхэндэ 200 гектар таряан хүртэнэ. Ургасаяа хараалһан саг соогоо суглуулжа абахын тула бүхы комбайнуудые бүлэг бүлэгөөр хүдэлгэхэбди. Комбайнернууд болон жолоошоднай халаанайнгаа даабарине үдэр бүри 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэдэг байхабди гэжэ уялга абанхай. Сабшалга дээрэ агрегат бүхэн сүүдхэдээ 38—40 гектар таряа хадаха, баал суглуулжа сохиходоо 22 гектар хүрэтэр хуряаха юм. Автомашинын жолоошон бүхэн үдэр бүри 50—60 тонноһоо бага бэшэ таряа зөөхэ байна.

Техникээ оүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын түлөө оронойнгоо суута механизаторнуудай үүсхэлые дэмжэжэ, манай колхозой эрхим механизаторнууд Г. Е. Авдеев, В. А. Ткачев, В. Ф. Утенков, В. И. Ястребов болон Г. Г. Ястребов гэгшэд хүдэлмэриин 14 үдэр соо тус тустаа 7000 центнерһээ бага бэшэ таряа сохихо уялга абаа. Автомашинын жолоошод Н. Т. Разуваев, И. А. Тимофеев, К. Т. Перелыгин, В. П. Мурзин, мүн трактористнууд П. А. Авдеев, Т. М. Ткачев гэгшэд тус тустаа сүүдхэдээ 700 центнер таряа зөөхэбди гэжэ үгэеэ үгөө.

Таряа хуряалгын бүри урда тээ бүхы техникэ заһабарилагдажа бэлэн болгогдоод, бүхы комбайнуудай нүхэ һүбэ хуу бүтүүлэгдэжэ, таряа зөөхэ автомашинын кузов болон тракторай тэргэнүүд соо дэбдихэ юумээр хангагдаа һэн.

Агрегадуудта техническэ харууһалгын хэр зэргэ нарин нягтаар эмхидхэгдэһэнһээ хуряалгын бүхы хүдэлмэриин һаадгүйгөөр ябаха хэрэг нилээд дулдыдаха байна. Энээниие ойлгожо, бидэнэр урда жэлнүүдэйхидэл адли мүнөөшье бүхы комбайнуудта поли дээрэнь сэхэ техническэ харууһа хэхэбди. Тиигэхын тула таряа хуряаха болон ороһо зөөхэ комплекс бүхэндэ нэгэ-нэгэ гэхэ гү, али техническэ харууһалгын гурбан звено бии болгогдохо юм. Звено бүхэн эрхим мэргэжэлтэй мастер-заһабарилагшад, слесарьнүүдээр бүридхэгдэнхэй. Звенонууд булта АТУ-А түхэлэй агрегадуудтай, гагнуурн хэхэ нүүдэл түхеэрэлгэтэй, автомастерскойтой байха юм.

Ургаса хуряалгын түрүүшын үдэрһөө гүрэндэ таряа худалдажа, ерэхэ жэлэй ургасада хэрэгтэй үрэһэ хүрэнгэ хаажа, таряалангай һолоомо суглуулжа, намарай паар хахалжа эхилхэбди. Бүхы үрэһээ октябриин 15-һаа оройтонгүй сэбэрлэжэ дүүргэхэбди. Хүрэнгын ороһо сэбэрлэлгэдэ оньһожоруулагдамал поточно лини хүдэлгэгдэхэ байна.

Таряанай ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэриие хинан шалгахын тула колхоз дотор арадай хиналтын 3 пост бии болгогдобо. Байгша оной таряа хуряалгада эгээл эрхим хинагшадаа хабаадуулхамнай.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэриие һайн шанартайгаар үнгэргэхэ тушаа колхоз дотор үнгэрһэн жэлнүүдтэ һайн дүй дүршэл бии болоһон байгаа. Энэ дүй дүршэл мүнөөшье жэлдэ гүйсэд хэрэглэгдэхэ байна. Ажахын мэргэжэлтэд түрүүн бүхы таряалангаа шэнжэлэн хаража үзөөд, тэрэниие ямар аргаар хуряаха, загуунуудые хэды шэнээнээр татаха тухай, хуряалгын агрегадуудай, ороһо зөөхэ машинануудай ябаха маршрут гэхэ мэтэ хуу тодорхойлогдоо. Хэрэгтэй болоо һаань, техникээ нишэ тиишэнь һэлгүүлэн ябуулжа, зүбөөр хубаарилан хүдэлгэхэбди.

Бүхы агрегадуудые һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын тула комбайн болон жаткануудта дохёо үгэхэ түхеэрэлгэнүүдые, һүниндөө гэрэл үгэхэ нэмэлтэ хэрэгсэлнүүдые табихабди. Техникые һаатуулхагүйн, хуряагдаһан ороһоной хэмжээн болон шанарай түлөө бүхы коллективэй харюусалгые ехэ болгохын тула комбайнуудай бункернуудһаа ороһыень ябууд дундань гоожуулан абаха, таряанай тоо бүридхэлые тусхай талонно гуримаар хэхэбди.

Таряа хуряалга дээрэ хүдэлжэ байһан бүхы хүнүүдтэ ажалай түлөөһэнэй болон мүрысөөнэй гуримые һайса ойлгуулжа, полевой стануудта хүдэлмэрилэгшэдэй байха ажаһуудалай болон культурна бүхы эрхэ байдалые бии болгохо, хамтын халуун хоол эмхидхэхэбди. Хуряалгын болон зөөлгын комплекс бүхэндэ партийно-комсомольско бүлэгүүд бии болгогдоод, эдэбхитэйгээр хүдэлжэ эхилээ. Колхозой 25 коммунист энэ халуун ажалай эгээл харюусалгатай газарнуудта хүдэлнэ. Политинформаторнууд, агитаторнууд, колхозой парткомой гэшүүд бүхы комплекснуудта табигдаа.

Ургаса хуряалгын эмхитэйгээр эхилээд байһаниие харахадаа, бүхыдөө ургуулагдаһан таряанай болон бусад ургамалнуудаа саг соогоо, гээлтэгүйгөөр хуряагдаха байһандань гүйсэд этигэнэбди.

Өөһэдтөө нимэ ехэ уялганuудые абаад байхадаа, бидэнэр, ургаса хуряалга дээрэ габшагай шангаар хүдэлээл, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй таряа һайн шанартайгаар, эмхитэйгээр хуряажа абахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээл гэжэ республикынгаа колхоз, совхозуудай таряан ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалнабди. Эхэ орондоо таряа ехээр үгэел!

Колхозой бүхы коллективэй даалгабаряар уялгада гар табигшад:

В. ИВАНОВ — колхозой түрүүлэгшэ, Ч. ЦЫБИКДОРЖИЕВ — парткомой секретарь, К. ПАВЛОВ — ахамад агроном, В. КУПРИЯНОВ — ахамад инженер, З. РЯБОВ — арадай хиналтын головной бүлэгэй түрүүлэгшэ, Г. АВДЕЕВ, В. ТКАЧЕВ, В. УТЕНКОВ, В. ЯСТРЕБОВ, Г. ЯСТРЕБОВ — комбайнернууд, Н. РАЗУВАЕВ, И. ТИМОФЕЕВ, К. ПЕРЕЛЫГИН, З. МУРЗИН — шофернууд, К. ТИМОФЕЕВ — хуряалга-транспортна комплексын начальник, Г. АВДЕЕВ, Т. ТКАЧЕВ — трактористнууд.

Минии табан жэл — минии арга боломжо

БАРИЛГЫН ШАНАРТА ОНСО АНХАРАЛ

Барилгашанай мэргэжэл тон харюусалгатай, хүндэтэй. Үнинэйшье мэргэжэлнүүдэй нэгэниинь мүн. Барилгашан хооһон газарта байшан гэрнүүдые, завод, фабрикануудые бодхожо, хүн зондо баяр жаргал бэлэглэдэг гээшэ. Ёһотой барилгашан болохын тула шадабари мэргэжэл, дүй дүршэл, зориг хэрэгтэй. Мэргэжэл шадабаряа нарижуулан дээшэлүүлжэ байха зэргэтэй. Тэрэгүйгөөр һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхэ тухай бодомжолхоньшье үлүү юм.

Арбаад шахуу жэлэй туршада би Улаан-Үдын аймагай хүдөө нютагуудаар барилга хэнэб. Энэ хугасаа соо байрын гэрнүүдые, малай фермэнүүдые, һургуулиин, соёлой, сад-яслинуудай байшангуудые яһала олоор бодхоолсоһон хүн бэзээб. Мүнөө хүдөө нютагуудта городойхидол адли шулуугаар барилга хэгдэнэ, гэр байранууд халуун ууралаар дулаасуулагдана. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада манай Улаан-Үдын аймагай һуурин, тосхонуудта тон ехэ барилга хэгдэһэн, хэгдэжэшье байна. Эдэ барилгануудай олонхииень манай «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи колоннын хүдэлмэришэд бодхоһон юм.

Хүдөөгэй барилгашанай ажал хүдэлмэри бэшэ барилгануудайхиһаа тад ондоо байдаг. Бидэнэр ехэнхидээ хүн зоной һуудаг газарһаа холо барилга хэнэбди. Электрын галаа элиэ хүсэн үгы байха. Уһан дуталдаха. Бэшэшье олон бэрхэшээлнүүдые дабажа, барилга саг болзор соонь, һайн шанартайгаар тушаахын тула бидэнэр ехэ оролдолго гаргадаг байнабди.

1970 онһоо шулуушадай бригадые хүтэлбэрилнэб. Бригададамнай 11 хүн хүдэлнэ. Барилга түргэнөөр хэжэ, даабаряа дүүргэхын тула хүн бүхэн хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлнэ. Бидэнэй дунда гээгдэжэ ябагшад байха ёһогүй. Тиимэ эрилтэ бригадынгаа гэшүүн бүхэнэй урда табидаг байнаб.

Ажалай журам һайнаар сахиха, социалис мүрысөө зүбөөр эмхидхэхэ, ажалдаа шалгарагшадые урмашуулжа байха хэрэгтэй. Теэд заримдаа барилга нобшо удаанаар хэгдэнэ, шанарынь муу байдаг. Энэ юун дээрэһээб гэхэдэ, зарим барилгашадай ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһанһаа болодог. Ажалай журам эбдэхэ ушар барилгашадай дунда олон дайраддаг. Хаана ажалай журам муу байнаб, тэндэл түсэб даабари дүүргэгдэдэггүй, тэндэл продукциин шанар муу байдаг шуу. Тиимэһээ бидэнэр ажалай журам һайжаруулха хэрэгтэ гол анхаралаа табидаг зомди.

Манай бригадын бэрхэ шулуушан Елизавета Андреевна Катаева эгээл дээдын 5-дахи разрядтай юм. Олон жэл барилгада хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэн. Елизавета Андреевна бригадынгаа ажал хэрэг тухай ходол һаналаа табижа ябадаг.

Ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхэ хэрэгтэм туһалалсадаг. Халаанай туршада 1,5—2 кубометр хана барижа, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг юм. Шулуугаар барилга хэхэдээ тон бэрхэ, шадамаршье. Бэрхэ, бэрхэ шулуушадай атаархахаар хүдэлдэг. Эрхим һайнаар хүдэлжэ байһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые ехэ дуратайгаар һургадаг.

Манай бригадын аха захa хүдэлмэришэн Василий Иванович Сидоровые абаад үзэе. Шулуугаар, модоор барилга хэхэдээ, одоол бэрхэ хүн даа. Энэ хүнтэй тэнсэжэ хүдэлхэ хүдэлмэришэд үсөөн лэ байха. Дүшөөд жэл хүдөө нютагуудаар барилга хэһэн одоол баян дүршэлтэй хүдэлмэришэн юм. Даабаряа ходоодоо үлүүлэн дүүргэдэг, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээдэг. Иимэ зонтой хүдэлхэдэ урматай, ажал бүтэсэтэй байдаг шуу.

Ашаг үрын, хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ бүри һайнаар хүдэлхэ болонолди даа. Барилга һайнаар, түргэөр хэхэ арга боломжонууд бидэнэртэ бии. Ажалдаа эзэн ёһоор хандаха, журамтай ябаха, ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэжэ һураха ёһотойбди. Эдэ бүгэдые хэрэглэжэ шадабал, барилгашан бүхэн һайн үрэ дүн түйлаха арга боломжотой гэжэ һанагшаб.

Манай бригадын коллектив юһэдэхи табан жэлэй туршада нилээд ехэ барилга хэһэн юм. Бидэнэр 400 үхэрэй байха фермэ, 300 хүнэй һууритай соёлой байшан бариһан байнабди. Ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозой ажалшадай үхибүүдтэ 320 үхибүүнэй һураха һургуулиин байшан барижа дүүргээбди. Бригадымнай коллектив ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Бидэнэр юһэдэхи табан жэлэй даабари 4 жэл 7 һарын туршада дүүргээ бэлэйбди.

Шэнэ арбадахи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн үүсхэл түрүү хүдэлмэришэд гаргана. Манай бригадын коллектив арбадахи табан жэлэй даабарине 4 жэл 6 һарын туршада дүүргэхэ гэһэн уялга абаа. Бидэнэр энэ табан жэлдэ «Забайкальский» совхоздо 18 бүлэ айлай орохо хоёр гэр, 200 үхибүүнэй сад-ясли шулуугаар барихабди. Бидэнэр абаһан уялгаяа дүүргэхын тула юу хэхэ ёһотойбибди? Бултадаа нэгэ һанал бодолтойгоор хүдэлхэ. Барилга эхилхэһээ урид материал хүсэдөөр асаруулдаг болохо. Ажалай журам нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр сахиха. Тиигэбэл бидэнэр ямаршье зорилгонуудые бэелүүлхэ арга шадалтайбди.

Хүдөөгэй барилгашадай урда олон бэрхэшээлнүүд дайралдадаг гэжэ дээрэ хэлээ һэм. Бидэнэр гэр бүлэһөө холо хүдэлнэбди. Барилгын материал дуталдана. Гэбэшье хүдөөгэй барилгашад ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үнэн сэхээр хүдэлөө һаа, һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэхэ арга шадалтай гээд һанагшаб.

Т. ПУНЦУКОВ,
«Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи барилга-хабсаралгын колоннын бригадир, коммунис ажалай ударник.

«САЛЮТ-5» ТЕХНИЧЕСКЭ ТУРШАЛГАНУУДЫЕ ХЭНЭ

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ЦЕНТР, августын 18. (ТАСС). Борис Волынов, Виталий Жолобов «Салют-5» гэжэ замбуулинай научна станци дээрэ хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөр.

Өөһэдынгөө программатай зохилдуулан, замбуулинай аппарадуудай зүг шэглэл залан тодорхойлхо оньһон түхеэрэлгэнүүдые улам нарижуулан һайжаруулха зорилготой техническэ хэдэ хэдэн туршалгануудые хэбэ. Жэшээлэн хэлэбэл, августын 17-до хэдэн часай турша соо дурам хэрэглэн, гараараа зүг шэглэл тодорхойлхо хүдэлмэри эрхилһэн байна.

Медицинскэ туршалгануудые хэхэ программын ёһоор, замбуулинда ниидэлгын нүлөөн доро амта мэдэлгын талаар космонавтнуудта ямар хубилалтын болоһые тодорхойлхо ээлжээтэ хэдэ хэдэн шэнжэлгэнүүд хэгдээ.

Станциин оньһон түхеэрэлгэнүүд һаадгүй һайнаар хүдэлнэ. Нүхэд Волыновой, Жолобовой бэеынь элүүр һайн ябана.

«Салют-5» станци ниидэжэ үргэлжэлһөөр.

«ЛУНА-24» ГЭЖЭ СТАНЦИ ҺАРЫН НЮРУУ ДЭЭРЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Луна-24» гэжэ совет автомат станци 1976 оной августын 18-да Москвагай сагаар 9 час 36 минутын үеэр һарын нюруу дээрэхи Доползоото далайн зүүн-урда хубида, хойто широтагай 12 градус 45 минута, зүүн долготагай 62 градус 12 минута координадуудтай зайда дорьбоогүй зөөлөөр буугаа.

«Луна-24» гэжэ станци 1976 оной августын 14-дэ һарые тойрон ниидэхэ замбуулинай замда оруулагдаа гэжэ мэдээсэгдээ һэн.

Ниидэлгын программатай зохилдуулан, августын 16, 17-до станциин дабшаха зам хубилгагдаад, һарын нюруунһаа дээшээ саада захань 120 километр, наада захань 12 километр үндэртэ замбуулин соогуур ниидэхэ түхэреэн замда ороһон юм.

Тус станциие һара дээрэхи хараалагдаһан замда буулгахын тула августын 18-най 9 час 30 минутын үеэр тэрэнэй хадууха двигатель хүдэлжэ эхилһэн байна. Станциин доошоо буулгань залагдан ниидэхэ гуримаар бэелүүлэгдэжэ, хараалагдаһан районоо дорьбоогүй зөөлэхэнөөр буугаа.

Телеметрическэ тодорхойлгын мэдээнүүдэй ёһоор, станциин бүхы түхеэрэлгэнүүд һайнаар хүдэлнэ. Һарын нюруу дээрэ хэгдэхээр хараалагдаһан хүдэлмэриин программа дүүргэгдэжэ эхилээ.

Анна Романовна Ерахаева арба гаран жэлэй турша соо түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй Таловкын заводто арматурщицаар хүдэлнэ. Эдэ жэлнүүдэй турша соо тэрэ оролдосотой ажалаараа амжалта нэгэнтэ бэшэ түйлаһан. Суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһон байха юм. Түсэбтэ даабаряа һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг.
Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН БОЛОБО

Хори тосхондо аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан боложо үнгэрбэ. Аймагай совхозуудай директорнүүд, парткомуудай секретарьнар, ахамад мэргэжэлтэд суглаанда хабаадалсаа.

Нийтын адууһа малда тэжээл бэлэдхэлгые түргэдхэхэ, энэ жэлэй ургаса хуряалгада бэлдэлгые дүүргэхэ, бүхы түрэлэй адууһа малай тоо толгой олошоруулха, мүн байгша ондо мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэб дүүргэлгые хангаха талаар хойшолуулашагүй хэмжээнүүд тухай асуудал партийно ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ зүбшэгдэбэ. Үдын совхозой директор **Ц. Ширапдоржиев**, Хүрбын совхозой директор **Г. Дамбаев**, Анаагай совхозой директор **С. Жамсуев**, Дээдэ-Тайлсын совхозой директор **П. Никитин** гэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Аймагай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Модогоев А. У.** хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлэһэн байна.

[СССР]-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Ажалай эмхидхэл, түлөөһэн ба таарамжатай эрхэ нүхэсэл хангалгын хэрэг гүрэнэй зүгһөө хүтэлбэрилгые, залан тааралдуулгые улам һайжаруулха, бусад социальна асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ажалай ба салин түлөөһэнэй асуудалнуудые шиидхэдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедые Ажалай ба социальна асуудалнуудые шиидхэдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй союзно-республиканска Гүрэнэй комитет болгон хубилгаба.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ажалай ба социальна асуудалнуудые шиидхэдэг СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Владимир Григорьевич **Ломоносовые** томилоо.

(ТАСС).

СТОКГОЛЬМСКО ШЭНЭ УРЯАЕ БҮХЫ АРАД ЗОН ДЭМЖЭНЭ

АМГАЛАН БАЙДАЛ ХАМГААЛХА СОВЕТСКЭ КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМҺЭЭ

Амгалан байдал хамгаалха Советскэ комитедэй үргэн пленум августын 17-до Москвада болоо. Амгалан байдал хамгаалха республиканска, хизаарнуудай ба областной комитедүүдэй, совет олониитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, эрдэм болон соёлой элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад пленумэй хүдэлмэридэ хабаадаба. Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал болюулхын түлөө, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэхые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Стокгольмско уряада гар табюулха кампаниин СССР-тэ ямараар ябуулагдажа байһан тухай асуудал пленум хаража үзөө.

Амгалан байдал хамгаалха Советскэ комитедэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо академик Е. К. Федоров пленум дээрэ элидхэл хэбэ. Амгалан байдалай түлөө тэмсэлшэдэй шухала зорилгонууд Стокгольмско шэнэ уряа дотор тодо, һонороор найруулагданхай, тэрэнэй үндэһөөр бүхы түбинүүдтэ дэлгэрһэн олониитын кампани — амгалан байдалай түлөө бүхэдэлхэйн хүдэлөөнэй үргэн ехэ хүсые элсүүлэн жагсаагша түгэлдэр нүхэсэл болоод байна.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй уряада августын 15-най байдалаар СССР-эй 159 миллион 904 мянган совет гражданин гар табинхай гэжэ Е. К. Федоров мэдээсээ.

(ТАСС).

ДААБАРИИН ДҮҮРГЭЛТЫЕ САГ ҮРГЭЛЖЭ ХИНАХА

Партийна эхин организацинуудай дайшалхы шадабаринь, хүтэлбэрилхы үүргынь улам дээшэлэлгэ хадаа имагтал коммунист бүхэнэй ажал ябуулгаһаа, журам сахилгаһаа, хүсэл оролдолгоһоо дулдыдаха байна. Энээн тушаа КПСС-эй XXV съездын делегат, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Г. Е. Бадмаев тон зуб бэшэнэ гэжэ хэлэхэ байнаб. Партиин гэшүүнэй бэелүүлхэ уялганууд КПСС-эй Устав соо тодорхойгоор заагданхай. Энээн тухай олон юумэ эндэ дурдаад яалайб.

Коммунист бүхэн өөрынгөө организациин ажабайдалда эдэбхитэй хабаадалсаха, ниитын ямар нэгэн даабари заатагүй дүүргэхэ уялгатай. Партийна даабари дүүргэлтэ хадаа коммунистые эдэбхитэй болгоно, хүмүүжүүлнэ, харюусалгыень дээшэлүүлнэ. Эдэ бүгэдэнь мэдээжэ хэрэг.

Гэбэшье энэ асуудал партийна комитедүүдэй, партийна эхин организацинуудай үдэр бүриин анхарал доро байха ёһотой. Организацингаа хүсые зүбөөр лэ хубаарилжа шадаһан, коммунист бүхэнэй даабариин дүүргэлтын хойноһоо шадамар... хиналта тогтоожо шадаһан газарта партийна хүтэлбэриин аша үрэнь эли бодо харагдадаг гээшэ.

КПСС-эй Уставаар тодорхойлогдоһон уялгануудаа һайнаар бэелүүлхэ хэрэгтэ партийна даабари горитой һуури эзэлдэг ехэ удхатай зүйл байһан тушаа дээрэ халта дурдаа һэм. Ушар имэһээ энэ хэрэг гуримшуулха, аша үрэ ехэтэй болгохо талаар манай аймагай партийна организацинууд, КПСС-эй райком эмхидхэлэй бодото хүдэлмэри ябуулна. Тэрэнэй зэргээр аймагай партийна организациин бүридэлдэ ородог бүхы коммунистнуудай 70 процентнь материальна үйлэдбэриин гол һалбаринууд дээрэ ажаллана. Эдэнэрнай хэд бэ гэбэл, малшад, механизаторнууд, хүдөө ажахын эрдэмтэ мэргэжэлтэд, барилгашад гэхэшэлэн болоно.

Коммунистнуудта үгтэдэг даабари хадаа элдэб янзын, олон ондоо байдаг. Зүгөөр аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонуудые шиидхэлсэхэ нэгэл хараатай болоно. Мүнөө үедэ коммунистнуудай 80 гаран процент саг үргэлжын, саг зуурын партийна даабаритай. Тэдэнэй нилээд олониинь партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ниитын бусад эмхинүүдэй хүтэлбэридэ һунгагдаһан нүхэд юм. 127 коммунистнууд, политинформаторнууд. Тиихэдэ лектор ба элидхэлшэдээр 84 коммунист томилогдонхой, ажалшадай дунда ниитын хүдэлмэри ябуулжа байна. 300 гаран коммунистнууд арадай хиагшад болоно.

Туранай, Түнхэнэй совхозуудай, «Сибиряк», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай, «Межколхозстрой» нэгэдэлэй ПМК-гай барилга-заһабарилгын участогай, «Скотоимпортын» Хэрэнэй конторын, Хэрэнэй интернат һургуулиин партийна эхин организацинуудта энэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Һургуулиин багшанар болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ бидэ лекци уншахыень, элидхэл хэхыень даалгадаг гээшэбди. Энэ даабаряа тэдэ коммунистнууд һайнаар, нэрэ солодоо хүрэмөөр дүүргэнэ гэжэ хэлэлтэй. Илангаяа багшанар коммунистнууд А. Н. Пантелеев, Ж. Д. Халудоров, В. М. Зверев (Хэрэнэй дунда һургуули), Д. Д. Халангуева, А. Е. Опонтеева, (Горхоной дунда һургуули), Хойто-Голһоо Д. Д. Лыгденов, Охор-Шэбэрһээ К. Д. Балданов болон бусад нютагайнгаа зондо ехэ хүндэтэн болоһон лекторнууд юм.

Партийна даабари үгэхэдөө коммунист бүхэнэй шадабарине, эрдэм һургуулине, арга боломжые хараада абаха шухала. Коммунист хүн гээшэ гээд дайралдаһан лэ даабари яажа үгэжэ болохоб. Туранай совхозой, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организацинууд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтаһан нүхэдтөө партийна даабари тааруу зохидоор, арга шадал соонь эртээнһээ үгэжэ эхилдэг. Түрүүшээр хүнгэншэг саг зуурын, баймга шадабаринь мэдэжэ эхилхэдээ, орёошог даабари даалгахада залуу коммунистын шэнжэ шанарые, саашанхи болбосоролые эли бодо ойлгон абамаар байха. Имэ һургаал тэрэнэй хүмүүжэхэ, хатуужаха, ниитын хүдэлмэриин дүршэл шудалха хэрэгэй үндэһэ һууринь боложо үгэнэ бшуу. Тингэжэ саашадаа ажалша коллективэй дунда эмхидхэлэй политическэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха гүйсэд дүүрэн шадабаритай коммунист болохо байһаниинь лаб бата.

Пенсидэ гараһан партиин болон ажалай олон ветерануд организацингаа ажал ябуулгада ехэ туһа хүргэжэ байдаг юм. Тэдэнэр арга боломжынгоо зэргээр заатагүй партийна даабаритай байхые хүсэнэ, тэрэнээ жэншэдгүй дүүргэдэгшье. Тэдэд эдэнэрнай ажабайдалай баян дүй дүршэлтэй, ниитын хэрэгэй түлөө хамаг хүсэеэ, сэдьхэлээ үгэһэн хүнүүд ха юм. Урданай коммунистнууд И. Ф. Шубин (Хэрэнэй поселково Совет), Ф. Я. Коляко, П. Д. Борхонов, Ж. С. Тулуев (барилга-заһабарилгын управлени), Г. Ж. Данзанов (Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз), А. М. Кобелева (Хэрэнэй дунда һургуули), П. К. Змеевский (харгы барилга-заһабарилгын 2-дохи участок) гэхэшэлэн ниитын эдэбхитэй хүдэлмэри ябуулһаар, залуу коммунистнуудта үльгэр жэшээ харуулһаар шуу.

Коммунист бүхэнэй бэелүүлхэ гол уялгань хадаа партийна организацингаа хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалга болоно. Тэрэ ажал ябуулгадань эдэбхитэйгээр хабаадажа, өөрынгөө хубитые оруулха гэбэл, ниитын даабари эрхимээр дүүргэхэ ёһотой бшуу. Энэ ушар коммунист бүхэндэ мэдээжэ асуудал. Гэбэшье партийна комитедүүдэй, партбюронуудай, секретарьнарай үдэр бүриин анхарал доро байха хэрэг. Имэл эрилтэтэйгээр бидэ энэ шухала асуудал шиидхэхые оролдодог байнабди.

Манай аймагай нилээд олон коммунистнууд партийна, советскэ һунгагдамал органуудта, партийна, профсоюзай, комсомолой болон ниитын бусад эмхинүүдэй хүтэлбэридэ һунгагданхай гээшэ. Эдэнэр хадаа партиин райкомой урдаа хараха һунгагдамал партийна эдэбхитэд мүн болоно. Эдэл нүхэд партийна ниитын ехэ даабари дүүргэдэг, хамтын хэрэгтэ үнэн сэдьхэлһээ оролсодог хүсэмнай.

Ушар имэһээ КПСС-эй райком, тэрэнэй эмхидхэлэй таһаг эдэ эдэбхитэдтэй тусгаар хүдэлмэри ябуулдаг дүй дүршэлтэй. Тусгаар зохёогдоһон түсэбэй ёһоор эдэ нүхэдэй дунда саг үргэлжын һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Партийна байгууламжын теориин ба практикын асуудалнуудые, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл, партиин экономическа политика энэ һуралсалда хабаадагшад шудална. КПСС-эй райкомой бюрогой гэшүүд, партиин райкомой аппарадай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, арадай ажахын һалбаринуудай эрдэмтэ мэргэжэлтэд энэ һургуулиин хэшээлнүүдые үнгэргэдэг байна.

Имэ саг үргэлжын һуралсал хадаа партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ниитын али олон эмхинүүдэй хүдэлмэрине һайжаруулха ябадалда, дүй дүршэлөө баяжуулхада түнзэгыгөөр нүлөөлнэ гэжэ эндэ тэмдэглэхэ [...]. Имэ хубилалта хадаа коммунистнуудай партийна баридаа, ниитынгээ хэрэгтэ харюусалгатайгаар хан[...] болоһоной бодото ба[...] болоно бшуу.

Гэхэтэй хамта энэ [...]ла хэрэг партийна орга[...]заци бүхэндэ нэгэ [...] һайн байдалтай гэжэ [...]хын аргагүй. Жэшэ[...] «Восточные Саяны», «[...]» колхозуудай парти[...] һунгагдамал партийна [...]хитэдые һургаха, комму[...] бүхэниие партийна дааб[...]тай болгохо талаар [...] боломоор хэмжээ ябуу[...] нуудые хараалһан ба[...] Зүгөөр тэдэнэйнгээ хэр[...]гэ бэелүүлэгдэжэ ба[...] хинан шалгадаггүй мү[...]. Тиимэһээ зарим ко[...]нистнууд даалгагдаһан [...]тынгээ даабарие ханга[...]гүйгөөр дүүргэнэ. Олон [...] ямаршье даабаригүй ба[...] юм. Энэмнай коммунист [...]хэнэй харюусалга д[...]лүүлхэ, ниитын хэрэгтэ [...]хитэйгээр хабаадалсуулха[...]жэ оролдолго гаргада[...] байһананинь бодото г[...] болоно бшуу.

М. ДАРЖАЕВ,
КПСС-эй Түнхэнэй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАНА

Манай аймагай колхоз болон совхозуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа. Хамта дээрээ 27 мянга гаран центнер үбһэ бэлэдхэхэ ёһотойбди. Энэ түсэбөө дүүргэхын тулада аймаг дотор үбһэшэдэй 75 звено, тэрэ тоодо 6-ниинь оньһожоруулагдаһан звено хүдэлжэ байна. Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ 900 гаран хүн хабаадана. Аймагай һургуулинуудай шабинар, промышленна предприятинуудай коллективүүд, организацинуудай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, мүн Улаан-Үдын авиационно заводой хүдэлмэришэд аймагай ажахынуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ хүдэлмэрилжэ байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые эмхитэйгээр ябуулха зорилгоор партиин райком, ажахынуудан парткомууд эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна. Үбһэшэдэй бригада, звенонуудта партийна 14 бүлэг, партийно-комсомолой 18 бүлэг байгуулагдаа.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэб, уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Үбһэшэдэй звенонуудта 75 агитатор, 82 политинформатор хүдэлнэ. Үбһэнэй хүдэлмэридэ ябагшадые бүхы талаһаань хангаха гурим зохёогдонхой. Агитбригадын ябаха саг, замынь дууһан заагданхай. Автолавкатай, соёлшодтой, медицинын, хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдтэй, лектортэй — имэ агитбригада үбһэшэдэй звенодо неделидээ нэгэ удаа ошодог гуримтай.

Адуу малдаа хүрэхэ хэмжээтэй үбһэ, бусад тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри саг соонь дүүргэхын тулада бүхы хэмжээнүүд абтана гээшэ. Үбһэнэй хүдэлмэридэ ябагшадай социалис мүрысөөнэй, нэмэлтэ түлбэриин гурим зохёогдоһон байна. Урмашуулгын (моральна, материальна) хэмжээнүүд хараалагданхай. Ажахынуудай партийна, профсоюзай организацинууд үбһэшэдэй дунда мүрысөө эмхидхэхэ зууралаа, тэрэнэй дүнгүүдые гаргаха хэрэгтэ һаналаа ехээр табидаг байна. Звенонуудта хүдэлмэриин үдэр бүриин дүн гаргагдана. Бригаданууд болоод отделенинүүдтэ мүрысөөнэй дүн таба хоноод лэ согсологдоно. Колхоз болон совхозуудта 10 хоног бүридэ хүдэлмэриин дүн гаргагдана. Имэ дүнгүүд үзэл сурталай зэбсэгүүдээр саг соогоо олониитэдэ соносхогдодог юм.

Манай нютагта арба гаран хоногто бороо орожо, үбһэнэй хүдэлмэрие ехээр хойшо татана, һаад тойбо һайсал хэнэ гээшэ. Тингэбэшье үбһэшэд һайн шанартай аад, ехэ үбһэ һурилжэ абахын тулада бүхы шадалаараа оролдоно. Байгша оной августын 10-най мэдээгээр 55 мянга гаран центнер үбһэн һурилэгдөөд байна. Сенаж даргадана, ногооной гурил татажа хадагалагдана. Набшаһата тэжээл бэлэдхэгдэжэ дүүрэө. Баргажанай совхоз, Уланай колхоз болон бусад ажахынууд тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулжа байна.

Үбһэнэй хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулха зорилгоор колхозуудай правлениин, совхозуудай дирекциин, партийна комитедүүдэй гэшүүд түс түстаа тусгаар даабаринуудтай юм. Мүрысөөнэй дүн гаргаха, хүдэлмэриин шанар ба ябасыень шалгаха, туһаламжа үзүүлхэ, эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри ябуулха үүргэеэ эдэнэр һайнаар бэелүүлжэ байна. Нигэжэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын бүхы хүдэлмэрие байгша оной сентябриин 1 болотор дүүргэхэ зорилготойбди.

И. ЕРБАНОВ,
КПСС-эй Баргажанай райкомой секретарь.

СЕМИНАР-ЗҮБЛӨӨН БОЛОБО

Улаан-Үдын аймагай Ивалга тосхондо республикын колхоз, совхозуудай, мүн хүдөө ажахын управлениин болон трестнүүдэй ахамад зоотехнигүүдэй семинар-зүблөөн боложо дүүрэбэ. Зүблөөн дээрэ хонидые шахан таргалуулха асуудал хэлсэгдээ. Сугларагшад һонирхолтой хэдэн элидхэл шагнаһан, энэ асуудалаар бии байһан дүй дүршэлтэй танилсаһан байна.

Республикын хүдөө ажахын туршалгын станциин директор К. Л. Барьядаев «Хонидые тусхай байрада байлгажа, шахан таргалуулһан научно шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүд» гэһэн асуудалаар гол элидхэл хэбэ. Хонидые шахаха онол арга, дүй дүршэл, тиин байра тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түрүүлэгшэ Н. Г. Цырендашиев, хүдөө ажахын институдай багша П. Л. Лоскутников гэгшэд тус колхозой хони шахан таргалуулгын пункт, мүн зарим тэды ажал хэрэг тухай семинарта хабаадагшадта мэдээсэбэ.

— Хонидые шахан таргалуулгын байрада оруулхын урда тээ хонидой бэе тамирые һайнаар шалгаха, хонидые һайн байрада байлгаха гээшэ тон шухала гэжэ республикын Хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһагай һачальник Г. А. Угрюмов элидхэл соогоо онсолон тэмдэглэбэ.

Зүблөөндэ сугларагшад Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ба Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой хонидые шахан таргалуулгын пунктнуудаар ябажа, хонишодой ажал хүдэлмэритэй танилсаһан байна.

М. САНДАНОВ,
манай корр.

ФОТО РЕПОРТАЖ

ДҮРШЭЛЫНЬ ДУУҺАШАГҮЙ

Энэ ажахыда теплицэнүүд соо үгэрсэ ургуулагдадаг болоһоор 8 жэл үнгэрбэ. Байгал далайда омоли барилгын хоригдоһоноойнь һүүлээр эндэхи загаһашад ондоо олзо доходтой хүдэлмэри бэдэржэ, овощ ургуулха гэжэ шиидэһэн юм.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд зүб бодоһон байгаа. Тиимэ ехэшье талмай эзэлдэггүй теплицэнүүд ажахыда түрүүшын лэ жэлһээ нэмэлтэ доход үгэжэ эхилһэн байна. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэл теплицын хүдэлмэрилэгшэд 40 мянганһаа дээшэ түхэригэй сэбэр олзо колхозой жасада оруулаа. Эндэхи овощеводүүдай ажалай ашаг үрэ гансал энээгээр хэмжэгдэнэгүй. Хэдэн арбаад тонно эртын үгэрсэ Кабанскын аймагай ба Улаан-Үдэ хотын хүдэлмэришэн зондо асарагдана ха юм.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо баригдаһан теплицэнүүд аймаг соогоо эгээл түрүүшын юм. Тэбхэр жэл үнгэрһэн хойно Байгалай совхоздо баһал имэ шэл хушалтатай огород баригдаһан байгаа. Гэбэшье үшөө май һарада эндэхи овощ ургуулагшадай ажалаа һаял эхилжэ байхада, Ранжурова тосхоной теплицэнүүдтэ түрүүшын ургаса хуряагдажа эхилдэг байха юм.

Шэнэ хэрэг эхилхэ гээшэ балайшье хүнгэн байгаагүй. Нэн түрүүн шэл хушалта доро овощ ургуулха тусхай эрдэмтэй агроном олдоогүй, ургамалнуудые харууһалха хүдэлмэришэдшье дүй дүршэлгүй, булта урданай загаһашад байгаа юм. Тиимэһээ эдэ теплицэнүүдые даагша Александр Адунович Романов өөрөө агроном болошонхой гэхэдэ буруу болохогүй. Ажалладаг таһагынь лабораторидол адли. Овощ ургуулха заабаритай ном, журналнууд олон. Энэ хүн аптекынхидал нарин шэгнүүр дээрэ ургамалнуудта хэрэгтэй элдэб микро-зүйлнүүдтэй химикалинуудые өөрөө шэгнэжэ, ургамал бүхэндэ хэрэгтэй хубиинь хубаана.

Ажахын теплицэдэ бүхылөө 21 хүн хүдэлдэг юм. Эдэнэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдоод, саг үргэлжэ тусхай самбарта бэшэгдэжэ байдаг. Тиимэһээ хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө ажалай дүн нүхэрэйнгөө хүдэлмэритэй зэргэсүүлэн хаража шадаха болоно. Жэшээнь, бэрхэ хүдэлмэришэд Елена Александровна Романова, Наталья Абзаевна Борбоева хоёр үшөө июлиин 19-дэ 69 центнер үгэрсэ хуряажа, энэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлээд, мүрысөөндэ түрүүлһэн байна. Мүнөө эдэнэр 75 центнер үгэрсэ хуряаха социалис уялгаяа дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Энэл саг соо 61,1 центнер үгэрсэ суглуулһан Сэрэмжэ Азаргаевна Сотнич, Дулма Корнаковна Федорова гэгшэд хоёрдохи һуури эзэлжэ, Наталья Абзаевна Васильева, Надежда Николаевна Сотнич удаадахи һууринуудта гараһан байна.

Е. ЧЕРНЫШОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 4 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай колхозой теплицэнүүд; Бэрхэ овощ ургуулагшад (зүүн гарһаа) Д. К. Фёдорова, А. А. Тушкаева, А. П. Сотнич; Теплицые даагша А. А. Романов микро-зүйлнүүдые шэгнэнэ.

Авторай фото.
Кабанскын аймаг.

ТҮСЭБ ЗААБОЛ ДҮҮРГЭГДЭХЭ

Үйлэдбэри улам саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ, хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгые бүри һайжаруулха талаар 1976 ондо Хурамхаанай аймагта ехэ түсэбүүд хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байнхай. Аймагай промышленна предприяти, барилгын организаци, худалдаа наймаанай, хэлхээ холбооной болон ажаһуудалай эрилтэ хангаха предприятинуудай жэлэй түрүүшын хахадта хэһэн ажалай үрэ дүнгүүд, жэлэй хоёрдохи хахадтахи зорилгонууд һаяхан эндэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Элидхэлшэ партиин Хурамхаанай райкомой секретарь М. Д. Измалков предприятинуудай туйлаһан зарим тэды амжалта тушаа тогтоһон, шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнуудта сугларагшадай гол анхарал хандуулһан байна. Жэлэй түрүүшын хахадта аймагай предприятинууд юрэнхы дээрээ ажалай бүтээсэ 14 процентээр дээшэлүүлһэн, нёдондоной энэ үеынхиһөө 7 процентээр ехэ продукци худалдаһан байха юм. Жэшээнь, Дээдэ-Баргажанай лесхоз — 100, УСМ — 108, «Сельхозтехникын» отделени — 110, тоһоной завод 103 процент түсэбөө дүүргэһэн юм.

Хурамхаанай леспромхоз продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй. 171 мянган түхэригэй продукци эрадай ажахыда дутуу үгөө. Имэ ехэ гээгдэлэй шалтагаан юуб гэхэдэ, леспромхоз хоёрдохи кварталай туршада сүм шэнэһэ бэлдээ юм. Нарһа отолхоһоо шэнэһэ отолхонь хүшэр хүндэ, ажалай бүтээсэ 2—3 дахин доошолдог. Энээние мэдэжэ, түсэбэй дүүргэгдэхын хилбар болоһониие хаража байбашье, леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна болон профсоюзна организацинууд саг соонь хэмжээ абаагүй, модо бэлэдхэхэ нэмэлтэ бригадануудые эмхидхэжэ табяагүй. Энээнһээ боложо, модо шэрэдэг автотранспортшье муугаар хэрэглэгдээ, ашаха модоной бии болохые хүлеэжэ, ажалайнгаа сагай 30 процентые миин байдаг байгаа.

Дээдэ-Баргажанай лесхоз түсэбөө дүүргэһэн байбашье, арга боломжоёо гүйсэд хэрэглээгүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Байрын гэрнүүдые табижа, аймагай колхоз, совхозуудта худалдаха гэһэн ой модоной ажахын министерствын даабарие лесхоз бэелүүлээгүй. УСМ (барилгын материалай управлени) ИИС-04 сериин панель, колонно бүтээн гаргажа эхилээгүй байһаар.

Аймаг дотор барилга эрхилхын тула табан жэлдэ 35 миллионһоо үлүүтэй түхэриг һомологдонхой. Энэ жэлэн түрүүшын хахадта «Бурводстрой» трестын ПМК түсэбөө — 121, «Бурсельхозмонтаж» трестын ПМК — 105, коммунальна предприятиин заһабарилгын бүлэг 109 процент дүүргэжэ гараба. Зүгөөр барилга хэхэ түсэб аймаг догор оройдоол 83 процент дүүргэгдээ. Түсэбөө миил 71 процент дүүргэһэн «Бурятцелинстрой» трестын ПМК аймагаа ехэ хойшо татана. «Бурводстройн» нүүдэл колонныхид юрэнхы түсэбөө дүүргэһэн байбашье, 505 гектар намаглиг газар хатааха түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй, энэ хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэ зөөриин 71 процентыень арайхан гэжэ ашаглаһан юм.

Барилгын организациин хүтэлбэрилэгшэд хадаа хүдэлмэришэдөөр дуталданабди гэһэн шалтагаан дурдана. Үнэн дээрээ тиимэ бэшэ. Дээрэ дурсагдаһан «Бурятцелинстрой» трестын нүүдэл колонно аймагай барилгын эгээл томо организаци гэжэ тоологдодог. Тиибэшье барилга хэхэ түсэбөө 71 процент, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 59 процент дүүргээ.

Организациин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шаданагүй. Барилгын объектнүүдтэ хэрэгтэй материал саг соогоо асарагданагүй, механизмууд эбдэрхэй зогсоно, ехэнхи хүдэлмэри гараар хэгдэнэ. Аймагай түб Хурамхаанда баригдажа эхилэгдэһэн дунда һургуулиин барилга эгээл имэ шалтагаанаар урагшаа ябанагүй.

Худалдаа наймаанай организацинуудһаа Майскын ОРС түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, КПСС-эй райкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн, республика дотороо хоёрдохи һуури эзэлһэн байха юм. Зүгөөр худалдаа наймаанай гол организаци болохо райпо түсэбөө дүүргээгүй. Райпогой хүтэлбэрилэгшэд хүдөө тосхонуудаар тон үсөө ябадаг, хүн зоной эрилтэнүүдые шэнжэлэн үзэдэггүй, тиимэһээ тэдэ эрилтысэнь мэдэдэггүй байна. Худалдаа наймаанай түрүү, шэнэ онол аргануудые нэбтэрүүлэгдэнэгүй. Автолавкануудай, хилээмэ хүдөө һууринуудта зөөдэг машинануудай ажал мүртэй гуримшуулагдаагүй. Райпогой автотранспортын байдал хангалтагүй, эндэхи 29 ашаанай автомашинануудай 16-ниинь хүдэлнэ, нүгөөдүүлынь эбдэрхэй зогсоно.

Районно электросетиин, хэлхээ холбооной хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые усадхаха асуудалда анхарал габидгажа, тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулха тухай хэлсэгдэбэ.

Предприятинуудай партийна, комсомолой болон профсоюзай организацинуудай зүгһөө социалис мүрысөө бодото һайнаар эмхидхэхэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, ажалай журам сахилга хангаха тухай зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ. Хүдэлмэришэдэй столовын, магазинуудай ажал эрид һайжаруулха, тэндэхи продукгын ассортимент олошоруулха, гэр бүлэһөө холуур газарта ажалладаг барилгашад, хабсаргагшадай бригадануудые эдеэ хоолоор, материалаар хангалга һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Дагбаев үгэ хэлэжэ, предприятинуудай ажалдахи дутагдал усадхаха, хүдэлмэришэдэй үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха эрхэ нүхэсэл байгуулха асуудалнуудта тогтобо.

Хурамхаанай леспромхозой директор Н. Н. Рябчиков, «Бурятцелинстрой» трестын нүүдэл колонныт директор В. А. Будаев, барилгын леспромхозой управлениин начальник А. М. Симоненко, райпогой түрүүлэгшэ П. А. Аюшин, ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай директор Н. Е. Доржиев, тоһоной түб заводой директор А. Л. Малыгин болон бусад зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, жэлэй юһэ һарын болон жэлэй түсэб дүүргэлгэ хангахабди гэжэ найдуулһан байна.

Д. САНДАНОВ,
манай корр.

ОРЕНБУРГ 5.000.000 ТОННО ТАРЯА ТУШААХАНЬ

Оренбургын областиин ажалшад арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ **таба миллион тонно ороо̆һо таряа** гүрэндөө худалдаха гэжэ шиидэнхэй. Энэнь урда тээхи социалис уялгануудһаань 1 миллион 200 мянган тонноор ехэ байна.

МАШИНА БҮТЭЭГШЭД ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

ГОМЕЛЬ. (ТАСС-ай корр). «Гомсельмаш» заводой коллектив силос хуряадаг 100 комбайн түсэбһөө гадуур бүтээн гаргахаар шиидэ. КПСС-эй ЦК-ган Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй К. Е. Ворошиловай нэрэмжэтэ Днепропетровско комбайнай заводой коллективтэ эльгээһэн бэшэгтэ харюусажа, предприятиин хүдэлмэрилэгшэд имэ ехэ даабаринуудые дүүргэхэ уялга абаһан байна. Энэ жэлэй ургаса хуряахын тула колхоз, совхозуудта оньһон техникэ болзорһоонь урид эльгээхэ талаар нэмэлтэ уялгануудые абаһан комбайн бүтээгшэдэй патриотическа үүсхэлдэ энэ бэшэг соо үндэр сэгнэлтэ үгтөө һэн. Түрүүшын машинанууд бүтээгдэжэ, Хара бэшэ хүрьһэтэ зонын таряашадта эльгээгдээ.

Тэжээл бэлдэлгэдэ зорюулагдаһан бүхы техникэ силосэй ургамалнуудые хуряалгын түлэг ябаһан август-сентябрь һарануудта хүдөөгэй ажалшадта эльгээгдэхэ байна. Байгша ондо завод 1300 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци, тэрэ тоодо хэдэ мянган комбайниие һааталгүйгөөр хүдэлгэхэ запас частьнуудые бүтээн гаргаха.

ТҮРҮҮШЫН МИЛЛИОН ТОННО

САРАТОВ. (ТАСС-ай корр.). Областиин колхоз, совхозууд түсэбтэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй уялгануудай тоосоогоор нэгэ миллион тонно ороо̆һо гүрэнэй амбаарта хааба. Нэгэ миллион гектар дээрэһээ таряан сохигдоо, үшөө 2 миллион гектар дээрэһээ ургаса хуряагдаха зэргэтэй. Областиин хорин районой таряашад дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абажа, 1,5—2 жэлэй түсэбэй хэмжээгээр ороо̆һо гүрэндэ худалдахые шиидэбэ. Дүн хамта колхоз, совхозууд 3.600 мянган тонно ороо̆һо тушааха байна.

485 МЯНГАН ГЕКТАРТА ХҮДЭЛМЭРИ ХЭГДЭЭ

АШХАБАД. (ТАСС). Туркменистанай таряашад хлопчатнигай эдеэ үгэхэгүй үлүү булуу набшаһыень сугсуулжа хаяха хүдэлмэреэ дүүргэбэ. 485 мянган гектар талмай дээрэ имэ хүдэлмэри хэгдээ. Тэрэнэй хахад хубиданъ энэ ажал машинын хүсөөр хэгдэһэн байна.

ХАРТААБХА МАЛТАЖА ЭХИЛБЭ

АЛМА-АТА. (ТАСС). Казахстанай таряашад түрүүшын мянган гектар дээрэһээ түргөөр эдеэшэдэг сортын хартаабха малтажа эхилбэ. Тиин эдэнэр 20 мянган тонно хартаабха бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа. Республикын хартаабхашад 350 мянган тонно гэхэ гү, али түсэбһөө 30 мянган тонно ехэ түмһэ гүрэндэ худалдахые шиидэнхэй.

НУРЕКСКЭ ГЭС-тэ ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

НУРЕК (Таджигай ССР). (ТАСС). Ехэ ашаа тээдэг автопоезд мантан томо трансформатор Нурекскэ ГЭС-эй барилгын талмай дээрэ асарба. Эсэгэ ороной эгээл хүсэтэ аппарадуудай нэгэн бо[...] трансформатор 220 ба [...] киловольтын хоёр под[...]циие холбохо юм. Нур[...] ГЭС-эй хоёрдохи ээлжэ[...] турбинануудай үйлэдбэр[...]һэн электрын элшэ хүсэн[...] билгагдажа, ЛЭП-500-[...] саашань дамжуулагд[...] Таджигай алюминиин [...]дые, Таджикистанай ба У[...]кистанай урда хубиин [...]мышленна предприятину[...] хангаха байна.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ АМЖАЛТА

ВИТЕБСК. (ТАСС). Бе[...]руссиин түмэр замай Ви[...]скэ отделениин поездын [...] гаданууд хүндэ ашаатай [...] тавуудые жолоодожо, ж[...] эхинһээ хойшо түсэбһөө [...] дуур 3 миллион тонно [...]дай ажахын ашаа [...] Бүхы поезднуудые хүр[...] түргөөр жолоодохо гэһэн [...]га абахадаа, коллектив [...] рүүшүүлэй дүй дүршэл [...]нөөр нэбтэрүүлнэ. Бүхы [...] гаданууд хүндэ ашаатай [...]езднуудые жолоододог [...] Энээнэй ашаар 1.200 [...] мотив сүлөөлэгдөө.

БУГЫН ШУҺАН ЭБЭР СУГЛУУЛНА

ВЛАДИВОСТОК. (ТАС[...]) Ороной фармацевтиче[...] промышленностиин шу[...] хэрэгтэй бугын шуһан [...] суглуулха хаһа Сихотэ-А[...]ниин хада уулануудай [...] соогуур дүүрэбэ. Олзоб[...]го хэдэг гүрэнэй ажахы[...]дай дүй дүршэлтэй [...] ангуушад таиг аһаа бус[...] Эдэнэр вертолёдуудаар [...] таг шэдхэ шэрэнги со[...] һуурин нютагуудтаа бу[...] байна.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХУУЛИ ЁҺООР

ХАБАРОВСК. (ТАСС корр. В. Дергунов). Хо[...] автотранспортнигууд тус[...] зорилготой поездые баяр [...]лолтойгоор үдэшэбэ. Энэ [...]езд Красноярай хизаарта [...]рэхэ ёһотой. Ургасаяа хү[...]хадань туһаламжа үзүү[...] хизаарай эрхим түрүү жол[...]шод машинануудаараа тии[...] ошобо.

КПСС-эй ЦК-гай Ген[...]ральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй тэдээндэ эль[...]һэн бэшэг дотор хүдэлм[...]риинь дүн дүршэлэй [...]шаагдаһан Ростовой ж[...]шодой жэшээ хизаа[...] автомобилистнүүд нэгэн [...]налтайгаар һайшааба. М[...] эдэнэр Приамуриин колх[...] совхозуудай таряалан [...] габшагайгаар ажаллажа [...]на. Сибириинхидэн ург[...] хуряалгада туһалхаяа эг[...] дүй дүршэлтэй жолоош[...] эльгээгдээ.

2 мянга гаран гэхэ гү, а[...] нёдондо жэлэйхиһээ [...] автомашина Красноярай х[...]заарта эльгээгдэхэ юм. Эд[...]нэр бултадаа ороо̆һо тар[...] зөөхөөр зорюута түхеэр[...]дэнхэй. Авто-заһабарилгы[...] мастерскойнууд отрядуу[...] бүридэлдэ ороно. Хабаров[...] Комсомольск-на-Амуре, Би[...]робиджан [...]тонуудай нэгэ[...] хэгдэһэн отрядууд бригад[...] подрядай ба хурдан түргэ[...] ажаллаха ёһо гуримаар [...]дэлхые шиидэбэ.

ЖУРНАЛИСТНУУДАЙ УУЛЗАЛГА

НОВОСИБИРСК. (ТАСС). СССР-эй Журналистнуу[...] холбооной эмхидхэһэн со[...]лис оронуудай журналистнуудай уулзалга эндэ дүүр[...]бэ. Болгариин, Венгрии[...] ГДР-эй, Кубын, Монгол[...] Польшын, Румыниин, [...]хословакиин Журналистну[...]дай холбооной түлөөлэгш[...] тэрээндэ хабаадаа. Түс[...] арбадахи табан жэлдэ Сиб[...]риин үйлэбэриин хүсэнүүдые хүгжөөлгэдэ, хизаарай ажалшадай баатаршалгата хэр[...]гүүдые дэлгэрэнгыгээр [...]руулалгада газетэ, журналнуудай үүргэ дээшэлүүлгэд[...] энэ уулзалга дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ ВДНХ-гай ШАНГАЛ

…ажахые хүгжөөхэ …1975 ондо эрхим ам… туилаһанайнь, мүн … ВДНХ-гай тогтомол … дунгүүдые дүүргэ… түлөө СССР-эй Ара… ажахын түй… …дай выставкын … комитет Буряадай …ай аймагуудые, ажа…, подразделенинүү… ажахын органуу… …бэрилхы хүдэлмэ… …ые, мэргэжэлтэдые, …ахын түрүүшүүлые … диплом, медаль …үнэтэ бэлэгүүдээр

…тын дипломоор
…КЫН АЙМАГҺАА
…тан медаляар
…нов Александр …ые — КПСС-эй …нэгэдэхи секретарь.
…гэн медаляар
…о Александр Алек…ые — аймгүйсэд…рүүлэгшэ.
…дский Александр …ые — хүдөө ажа…авлениин начальник.
… Геннадий Алексее… — хүдөө ажахын уп…ниин ахамад зоотехник.
Бронзо медаляар
…унов Виталий Ми…ые — хүдөө ажахын …ениин ахамад агро…
…а Александра …нае — хүдөө ажа…влениин экономист.
…в Григорий Ивано… хүдөө ажахын уп… ахалагша инже… эсхэмжэлэгшэ.
…КЫН СОВХОЗҺОО
…тан медаляар
… Валерий Алек…ые — комбайнер.
…гэн медаляар
… Александр Сергее… — фермые даагша.
…анова Татьяна Ни…ае — һаалишан.
…анова Анна Ильи… — һаалишан.
…тов Константин Сидо…е — механизатор.
…цкий Виктор Гри…ые — комбайнер.
Бронзо медаляар
…цова Фаина Егоров… шубуушан.
…ва Анастасия Ника…е — шубуушан.
…кина Александра Ни…ае — шубуушан.
…ва Анастасия Пет… — шубуушан.
…това Вера Константи… — шубуушан.
…това Александра …вне — шубуушан.
…тын дипломоор ба …-469Б» түхэлэй …томашинаар
…ЛАЙ СОВХОЗҺОО
…ан медаляар
… Георгий Петро… — комбайнер.

Мүнгэн медаляар

Бурлаков Дмитрий Иннокентьевичые — комбайнер.

Макальский Илья Яковлевичые — директор.

Бронзо медаляар

Суслова Таисия Григорьевнае — ахамад бухгалтер.

Аленичев Иван Афанасьевичые — ахамад агроном.

Драгун Владимир Степановичые — ахамад зоотехник.

Морозова Екатерина Александровнае — ахамад экономист.

Клеменин Валентин Герасимовичые — бригадир.

Залуцкий Николай Николаевичые — бригадирай туһалагша.

Иевская Анна Николаевнае — тугалшан.

Залуцкий Иван Николаевичые — үхэршэн.

Тяпкина Анна Николаевнае — тугалшан.

Шайдурова Александра Иннокентьевнае — тугалшан.

«ШЕРГИНСКИЙ» СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Баранов Василий Петровичые—үхэршэн.

Тугарин Юрий Семеновичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Лоскова Александра Назаровнае — тугалшан.

Орлова Плантонида Петровнае — тугалшан.

Куржумова Зоя Фоминичнае — тугалшан.

II шатын дипломоор

ЗАХААМАНАЙ АЙМАГҺАА

Мүнгэн медаляар

Шурыгин Константин Макаровичые — аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

Бронзо медаляар

Бадмаев Санжижаб Сультимовичые — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Доржнев Буда Будаевичые — хүдөө ажахын управлениин ахамад экономист.

Борходоева Агриппина Дондоковнае — хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник.

СССР-эй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙН НЭРЭМЖЭТЭ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Бодеев Санжей Гончиковичые — отделениие эрхилэгшэ.

Ринчинов Санжа Талоевичые — зоотехник.

Санжеева Ринчин Бадмаевнае — мал адуулагша.

Дараев Доржо Цыбикжаповичые — мал адуулагша.

Бадмаев Санжа Бадмаевичые — мал адуулагша.

Бадмаев Санжа Банзаракцаевичые — адуушан.

ХАМНИИН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Галданов Цырен-Дондок Хандуевичые — хонишон.

Цыренов Андрей Бадмаевичые — мал адуулагша.

САНАГЫН СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Окинаева Цырен-Дулма Бадмаевнае — мал адуулагша.

Бронзо медаляар

Цыбенова Ханда Дагбаевнае — мал адуулагша.

Гомбоева Ханда Жамсуевнае — мал адуулагша.

ХЯАГТЫН АЙМАГҺАА

«Родина» совхозһоо

Алтан медаляар

Шешуров Владимир Андрияновичые — комбайнер.

Кузьмин Яким Ивановичые — комбайнер.

Мүнгэн медаляар

Агафонов Иван Романовичые — колхозой түрүүлэгшэ

Яковлева Анна Федоровнае — овощ ургуулагша.

Бронзо медаляар

Ворона Фекла Сергеевнае — ахамад агроном.

Андреев Иннокентий Егоровичые — колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Телятников Василий Николаевичые — ахамад бухгалтер.

Климов Виктор Дмитриевичые — ахамад механик.

ХҮДЭРИИН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Доржиев Бато Тучиновичые — луговод.

РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Нагочеева Антонида Николаевнае — овощ ургуулагша.

ХЯАГТЫН СОВХОЗҺОО

мүнгэн медаляар

Осеев Владимир Прокопьевичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Тудупов Александр Дабаевичые — хонишон.

Ульзутуев Константин Нимаевичые — техник-үрэжүүлэгшэ.

«ДРУЖБА» КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Намсараев Сергей Гомбоцыреновичые — комбайнер.

Тимухин Николай Дмитриевичые — адуушан

«ПОГРАНИЧНЫЙ» СОВХОЗҺОО

III шатын дипломоор

Гахайн фермын коллективые

Мүнгэн медаляар

Немченко Лидия Васильевнае — гахайшан.

Бронзо медаляар

Лазарев Яков Ивановичые — бригадир.

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГҺАА

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозһоо

Алтан медаляар

Сундуев Дашанима Буодиевичые — хонишон.

Мүнгэн медаляар

Дармаев Бубей Хуригановичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Занаев Виктор Бубеевичые — хонишон.

Очирова Мира Цыреновнае — хонишон.

Аюшеев Ширетор Дулзеновичые үхэршэн.

ХИЛГАНЫН КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Нимаев Аркадий Шабсановичые — хонишон.

БАРГАЖАНАЙ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Степанцев Павел Евсеевичые — адуушан.

АХЫН АЙМАГҺАА

«Коммунизм» колхозһоо

Бронзо медаляар

Сыренова Бомбой Дашиевевнае — һаалишан.

Цыбденов Цырендоржо Дамдинцыреновичые — хонишон.

Габанов Федор Бадмаевичые — мал адуулагша.

«УЛААН АХА» КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Будаева Ешин-Хорло Дамбаевнае — һаалишан.

Семенов Валерий Дашиевичые — хонишон.

Доржнева Татьяна Дашиевнае — хонишон.

«50 ЛЕТ ОКТЯБРЯ» КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Путункеев Даба-Сырен Чимитовичые — үхэршэн.

Нахаицаков Василий Цыреторовичые — үхэршэн.

Марзаев Валерий Зыгбеевичые — үхэршэн.

ХОРИИН АЙМАГҺАА

Хүрбын совхозһоо

Мүнгэн медаляар

Доржиев Дондок Баранзаевичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Шевченко Михаил Ивановичые — луговод.

Самбуева Санжидма Бадмаевнае — тугалшан.

Попов Виталий Павловичые — комбайнер.

ХОРИИН СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Танганов Карп Манхаевичые — хонишон.

ҮДЫН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Гончиков Бато-Далай Цыденовичые — хонишон.

Гайнутдинов Кадыр Базыковичые — комбайнер.

АНААГАЙ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Ринчиндоржиев Ендон Абидуевичые — луговод.

Борисов Виктор Андреевичые — комбайнер.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГҺАА

Хэжэнгын совхозһоо

Бронзо медаляар

Содбоева Дулма Митыповнае — үхэршэн.

Жигмитов Даши Шагдаровичые — үхэршэн.

Аюшеев Батоцыбик Мункуевичые — хонишон.

Дугарова Роза Шадаповнае — нооһо хайшалагша.

Рабданов Цырендондок Цыбановичые — нооһо хайшалагша.

«50 ЛЕТ ОКТЯБРЯ» СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Батомункуева Дулма Гамбаловнае — хонишон.

«ПЕРВОМАЙСКИЙ» СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Бадмаева Цыржимидыг Балдановнае — хонишон.

ЗАГАҺАТЫН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Базарсадуева Намжилма Базарсадуевнае — хонишон.

Дамшаева Лума Цыреновнае — техник-үрэжүүлэгшэ.

Шамсутдинова Анна Михайловнае — техник-үрэжүүлэгшэ.

ХУДАНАЙ СОВХОҺОО

Бронзо медаляар

Шаралдаев Жаргал Бальжинимаевичые — нооһо хайшалагша.

ХУРАМХААНАЙ АЙМАГҺАА

Хурамхаанай совхозһоо

II шатын дипломоор

Залуу мал үсхэбэрилдэг фермын коллективые

Мүнгэн медаляар

Ерабанов Иван Николаевичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Хубушенова Дарима Табитуевнае — фермын бригадир.

Цыдыпова Нина Доржиевнае — тугалшан.

Цыдыпова Евдокия Зундуевнае — тугалшан.

Зверьков Николай Савельевичые — бригадир.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Эрдынеева Елена Васильевнае — хонишон.

Тыхеев Дондоп Ангадаевичые — хонишон.

Бронзо медаляар

Елбоева Анна Буянтуевнае — хонишон.

ГААРГЫН СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Тыхеева Сокто Энхеевнае — хонишон.

Бронзо медаляар

Евреева Софья Жамьяновнае — техник-үрэжүүлэгшэ.

Балданов Эрдыни Базаровичые — хонишон.

ҺАХАЛИИН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Толстихин Иван Гавриловичые — луговод.

УЛАНХААНАЙ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Цыренова Мария Мососвнае — тугалшан.

Аюшиев Бальжни Эрхитуевичые — луговод.

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГҺАА

Хүндэлэлэй диплом ба «КАВЗ-685» түхэлэй автобусоор.

Ан үсхэбэрилдэг «Забайкальский» совхозые.

Мүнгэн медаляар

Гурьев Юрий Степановичые — ахамад зоотехник.

Бронзо медаляар

Матренин Александр Абрамовичые — ахамад ветеринарна врач.

Ранжуров Эрдыни Будаевичые — ахамад экономист.

Трушков Георгий Кирилловичые — ахалагша зоотехник.

Ветошников Анатолий Васильевичые — ахалагша прораб.

Ткачева Секлетинья Федоровнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Тарасенко Клавдия Иннокентьевнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Родионова Полина Прокопьевнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Лобанова Степанида Ивановнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Федорова Ксения Евдокимовнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Чеклова Людмила Маркеловнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Брянская Александра Федоровнае — ан үсхэбэрилэгшэ

Власова Матрена Афанасьевнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Гробова Лидия Андреевнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Малых Ирина Сазоновнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Аюшеева Дулгар Гончиковнае—ан үсхэбэрилэгшэ.

Баландина Альбина Георгиевнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Кушнарева Александра Артомоновнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

Басурманова Агафья Ивановнае — ан үсхэбэрилэгшэ.

«БАЙКАЛ» УЧХОЗҺОО

Алтан медаляар

Ермолаев Афанасий Григорьевичые — бригадир

Ступакова Галина Архиповнае — һаалишан.

Мүнгэн медаляар

Михапова Людмила Иринчеевнае — һаалишан.

Максимова Зинаида Георгиевнае — һаалишан.

Кожевникова Зоя Николаевнае — һаалишан.

Пузыревич Александра Семеновнае — һаалишан.

Бадмаев Владимир Гармажаповичые — хонишон.

Бронзо медаляар

Лубсанов Барадий Молоновичые — зоотехник.

Копосова Матрена Федоровнае — техник-үрэжүүлэгшэ.

Зайцева Валентина Перфильевнае — һаалишан.

Иванова Парасковья Федоровнае — һаалишан.

Рандина Анастасия Филипповнае — һаалишан.

Барташкина Василиса Баировнае — һаалишан.

Матвеева Антонида Ефимовнае — һаалишан.

Доржиева Галина Пырылеевнае — һаалишан.

Матвеева Раиса Ефимовнае — һаалишан.

Паршукова Полина Прокопьевнае — һаалишан.

Степанова Степанида Поликарповнае — һаалишан.

Олзоева Галина Парфентьевнае — һаалишан.

Бронникова Анастасия Александровнае — һаалишан.

Нимбуева Цырен-Даши Цыбденовичые — хонишон

Вахрамеева Прасковья Егоровнае — һаалишан.

ИВАЛГЫН ОПХ-һаа

Мүнгэн медаляар

Семенов Юрий Прокопьевичые—комбайнер.

Бронзо медаляар

Лапшев Ермил Феоктистовичые—комбайнер.

Тугаринов Пантелеймон Маниевичые — комбайнер.

Мантатов Бардым Маниевичые — комбайнер.

Каленых Константин Николаевичые — луговод.

Рупышев Борис Васильевичые — луговод.

Базарова Цырма Базаровнае — тугалшан.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Назарова Домна Епифановнае — овощ ургуулагша.

«МАЯК» КОЛХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Русин Денис Ивановичые — үхэршэн.

ОРОНГЫН СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Лубсанова Елизавета Пурбодоржиевнае — тугалшан.

«ПРИГОРОДНЫЙ» СОВХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Осипцева Любовь Сергеевнае — теплицын хүдэлмэришэн.

Бронзо медаляар

Китова Зинаида Николаевнае — тугалшан.

Сакулина Иранда Петровнае — тугалшан.

«ЗАВЕТЫ ИЛЬИЧА» СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Аюшеева Доржо-Ханда Цырендоржиевнае — тугалшан.

СОТНИКОВОЙ ШУБУУНАЙ ФАБРИКАҺАА

Мүнгэн медаляар

Савельева Прасковья Иннокентьевнае — шубуушан-оператор.

Дубинина Александра Николаевнае — шубуушан-оператор.

Кручинина Надежда Алексеевнае — шубуушан-оператор.

Чистякова Татьяна Евменовнае — шубуушан-оператор.

Бронзо медаляар

Бельская Феоктиста Семеновнае — шубуушан-оператор.

Сиванова Августа Николаевнае —шубуушан-оператор.

Болонева Анна Михайловнае — шубуушан-оператор.

ЗАГАРАЙН АЙМАГҺАА XXI ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Цыбандоржиев Шугаин Цыреновичые — хонишон

Бронзо медаляар

Бадмаев Жамсо Жамсарановичые — хонишон.

ЭРХИРЭГЭЙ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Бобылева Нина Григорьевнае — теплицын хүдэлмэришэн.

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГҺАА ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Бардуев Карл Лопсоновичые — үхэршэн.

Холбоев Доржо Раднаевичые — үхэршэн.

Дарбаков Николай Бадмаевичые — үхэршэн.

Бронзо медаляар

Иринчеев Аркадий Степановичые — колхозой түрүүлэгшэ.

Бильтагуров Санжей Лудыповичые — колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Холбоев Сын-Рап Долгоровичые зоотехник.

Татаров Борис Матвеевичые агроном.

Янданов Ринчин Сундуевичые — хонишон.

«ВОСТОЧНЫЕ САЯНЫ» КОЛХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Хадагаев Дампил Шагдуровичые — үхэршэн.

Усольцев Дмитрий Фадеевичые — комбайнер.

Бронзо медаляар

Усольцев Владимир Ильичые — үхэршэн.

«МАЯК» КОЛХОЗҺОО

Мүнгэн медаляар

Игнаев Василий Лопсоновичые — үхэршэн.

САЯНАЙ СОВХОЗҺОО

Алтан медаляар

Сымбелов Сынду Ефремовичые — үхэршэн.

Бронзо медаляар

Хапхаранов Доржо Доржеевичые — һаалишан.

Ермаков Иннокентий Николаевичые — адуушан.

ТҮНХЭНЭЙ СОВХОЗҺОО

Бронзо медаляар

Котовщиков Иннокентий Николаевичые — адуушан.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ТУҺАДА

Улаан-Үдын нарин сэмэй комбинадай столово арбаад жэлэй турша ажаллаадаг болонхой. Хүдэлмэришэдые шанартай һайн эдеэгээр хангахын тула столовын коллектив ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байна. Эдеэ шанагшадай хүдэлмэри гүйсэд оньһожоруулагданхай.

Столовын зал соо ороходо сэбэр, гэрэлтэй, һаруул. Коллективэй гэшүүд ороной түрүү коллективүүдэй дүршэлые өөрынгөө ажалда шадамар бэрхээр хэрэглэнэ гэжэ абаһаар мэдэхээр. Комплексно янза бүриин обед тэдэнэр бэлдэдэг болонхой. Иимэ обедэй сэн хямдашье, эдеэлхэеэ эндэ ороһон хүдэлмэришэд дуратайгаа шэлэн абаха аргатай болоо.

Эндэ хүдэлмэришэдэй өөһэдөө тоосохо стол түхеэрэгдэнхэй. Тэндэнь халуун пирожки, компот, жэмэсэй элдэб янзын шүүһэн, хүйтэн эдеэн болон бусад табигданхай. Тэрэ столой хажууда томо самовар табигданхай. Эдэ бүгэдые үргэнөөр хэрэглэдэг болоһоной ашаар хүдэлмэришэд 10—15 минутын туршада халуун хоол баридаг болонхой.

Иимэ столово Москва, Минск, Челябинск, хотонуудта эмхидхэгдэнхэй гэжэ онсо тэмдэглэлтэй.

Тус коллективэй дипломхинь Улаан-Үдын 9-дэхи ГПТУ — дүүргэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эдеэ шанадаг Ира Сукнева столовын хүдэлмэришэдые хангажа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ГЛАУКОМО ГЭЖЭ ЮУН БЭ?

…эгээл хүндэ үб… глаукомо оро… үбшые хүсэд арга… ябаһан хүнүүд хожо… болохо магад. …шарһаа хүнүүд глау… тодэнэб гэһэн асуу… далхэйн эрдэмтэд тон …гөөр шэнжэлжэ байн…

…адемик Филатовай, …ьцын нэрэмжэтэ ин…үүд, нюдэнэй үбшэ …эдэг бүхэсоюзна инсти… эрдэмтэд энэ асуудал … Гэбэшье, ямар …һаа глаукомоор үбдэ… …жэ мүнөөшье болотор …эд элирүүлэгдээгүй. Глау… нютагай үбшэндэ тоо… болохогүй. Зүрхэнэй, …най, нервын үбшэнтэй, …склерозоор зободог хүнүүдтэ глаукомо имагтал хүрэдэг гэжэ эрдэмтэд тоолоно. Глаукомо уг дамжадаг үбшэнэй нэгэн гэжэ элирүүлэгдэнхэй юм.

Нюдэнэй һудалай сохисын ехэ болоходо, ямаршье шалтаггүйһөө нюдэнэй харасын муудажа эхилхэдэ, глаукомын түрүүшын тэмдэг гэжэ ойлгохо хэрэгтэй. Сагтань врачта хандажа аргалуулаагүй һаа, нюдэнэй хараса бүри муудаха. удаань һохор болодог. Глаукомые тоонгүй ябаһан, удаань парата дэлхэй харахаяа болиһон үбшэнтэниие аргалха арга мүнөө үедэ үгы гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Глаукомоор үбдэһэн хүнүүд оршон тойронхиие манан соохидол адляар харадаг, шанга гэрэлдэ байһан али нэгэ юумэ харахада, тэрэниие тойроһон һолонго үзэгдэдэг, нюдэн сабиргайнуудынь, нидхэ дээрэхи дүхэригынь шархирдаг байха юм.

Сэдьхэлээ ехээр хүдэлһэнһөө, һанал бодолдо абтаһанһаа глаукомо эхиеэ абажа эхилдэг гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гашуунаар эдеэшүүлэгдэһэн кофе ууһанһаа, һонин кинофильм дүтэһөө хараһанһаа нюдэнэй һудалай сохисо ехэ болодог гэһэн тобшолол эрдэмтэд хэнхэй.

Һүниндөө нюдэнэй ехээр хадхахада, бөөлжүүлээ һаа, бэеын халуун гэнтэ ехэ болоо һаань, дары врачта хандаха шухала.

Тиихэдэ нюдэнэй сагаан улайдаг, һудалынь гүрэгэр болодог юм.

Глаукомые эмээр, операци хэжэ аргалжа болоно. Врачай үгэһэн эмые сагтань ууха хэрэгтэ үбшэн хүн гол анхаралаа табиха болоно.

Нюдэнэй энэ үбшөөр үбдэһэн хүнүүд ажалдаа. гэртээ түбшэн номгон байха зэргэтэй. Хүндэ ажал хэжэ болохогүй. Һүниин халаанда, халуун пеэшэнэй хажууда үни байха хүдэлмэридэ табигдахагүй гэһэн зүбшөөл тон наринаар сахиха хэрэгтэй. Архи, тамхи тон хориютай гэжэ үбшэнтэн бүхэн мүн лэ һайн мэдэхэ болоно. Глаукомоор үбдэһэн хүн сүүдхын туршада 1,5 литрһээ ехэ бэшэ уһа ууха зүбшөөл наринаар сахиха.

Советскэ Союзда элдэб үбшэнһөө һэргылхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг гээшэ. Глаукомые эхин шатадань элирүүлжэ, энэ хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэһэн хүнүүдые диспансерна арга хэрэглэжэ аргалдаг болонхой. Республикын поликлиникын дэргэдэ глаукомно кабинет 1961 онһоо хүдэлнэ. Эндэхи врачнууд үбшые элирүүлжэ аргалха, шэнжэлгэ хэхэһээ гадна, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байдаг юм.

Глаукомоһоо боложо һохор бололгые усадхахын тула нэн түрүүн тэрэниие элирүүлжэ, сагтань аргалха хүдэлмэри манда хэгдэнэ

Н. БОЯНОВА,
Буряадай АССР-эй габьяата врач, медицинын эрдэмэй кандидат.

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛАГША

Б. Г. Балданов Тэгдэ тосхоной больницын даагшаар удаахан саг соо ажаллажа, эндэхи хүнүүдтэй [illegible] болонхой. Ажал хүдэлмэриингөө дүршэлөөр [illegible] врач үбшэлһэн хүн бүхэндэ [illegible] хандажа һайнаар аргалхые оролдодог байна.

Гадна нүхэр Балданов Хүрбын совхозой адууһа малай гүүртэ, отарануудаар ябажа, тэндэхи малшадай элүүр энхые шалгадаг, һэргылэмжын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг заншалтай. Тиигэжэ малшад, хонишодой хүндэтэй нүхэдэйнь нэгэн болоһон байха юм.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хориин аймаг.

АЖАЛШАДАЙ СЭДЭБҮҮДЭЭ

ГАЗАР ДЭЭРЭЭЛ БАЯРТАЙБДИ

Космонавтнуудтай Газар дээрэһээ радиогоор холбоо тогтоожо, хөөрэлдөөнүүдые хэлгэдэ өөрсэ янзын протокол сахигдадаг заншалтай юм. Энэньшье ойлгосотой. Ушарынь юуб гэхэдэ, радиогоор холбоо тогтоолгын эрхэ байдалһаа дулдыдан. адаглан хүтэлбэрилдэг пунктын ба «Салют-5» гэжэ замбуулинай станцитай холбооной байгуулагдахада, ниидэлгын хүтэлбэрилэгшэд, врачнууд, эрдэмтэд программа бэелүүлгын олон тоото баримтануудаар космонавтнуудтай һанамжануудаа хубаалдадаг байна. Тинмэһээ радиогоор хэгдэһэн нэгэ хөөрэлдөөнэй үедэ уянгата хүгжэмэй һулашагаар дуулдахадань, бидэ ехэтэ гайхаа бэлэйбди.

Замбуулиндахи байшан соохи оршон байдалай хойноһоо адаглажа байдаг медикпсихологуудай зүбшөөлөөр экипажтай холбоо тогтоодог оператор уянгата хүгжэм табихые шиидэһэн байгаа.

— Хүнэй ажаһууха ба ажаллаха хэрэгтэ замбуулин соогуур ниидэжэ ябадаг манай станциие ялала һайн, таарамжатай зохид «байшан» гэжэ нэрлэдэгшье һаамнай, удаан саг соо замбуулинай дайдаар ниидэлгэ космонавтын бэе махабадта онсо нүлөө үзүүлдэг байна,— гэжэ жолоодон хүтэлбэрилгын түбэй энэ «цехтэ» ажаллажа байһан врач хөөрэнэ.

Космонавтнуудай ажал ябуулгада, ниидэлгын программаяа бэелүүлгэдэ бэеын элүүр энхэ байлга горитой нүлөө үзүүлдэг. Космонавт моряк, полярник болон геологой удаан саг соо хүн зонһоо таһархай холо газарта ябахадаа, сэдьхэл бодолойнь бэе махабадайнь ямар байдалда ородогые психологууд һайнаар ойлгодог юм. Хэрбээ эгээлэн юрын үдэрнүүдтэ газар дээрэ элдэб баяр баясхалангай боложо байхада, космонавт иимэ ушар байдалһаа таһархай байдаг гээшэ. Үглөөнһөө абаал харая. Улаан наранай гарахые космонавт 90 минута соо аһхаралтайгаар адагладаг юм. Гэбэшье энэнь дадал бэшэ, тад ондоо байдаг.

Нэгэ янзын оршон байдал, ажал хэрэг хадаа замбуулинай ниидэлгын үшөө нэгэ асуудал болоно. Эршэтэ ажалай охиндо абтаһан хүн бүхэн хоёр долоон хоног соо юуншье хэнгүй, санаторидо амархаяа залхуурдаг гээшэ. Элдэб «хубилалтануудта» дуратай хүн иимэ амаралтаһаа бүри ехээр эсэдэг байна. Эдэшье эдэ юм ааб даа. Зүгөөр космонавтын харюусалгатай программа бэелүүлгые амаржа байһан хүнэй һанал бодолтон жэшэхээр бэшэ. Гэбэшье ашаг үрэ ехэтэйгээр ажаллахын тула хүндэ таарамжатай эрхэ байдал шухала хэрэгтэй гэжэ психологууд тоолоно.

Космонавтнууд удаан саг соо хүн зонһоо холо байха хэрэгтэ эртээнһээ бэлдэдэг юм. Эдэнэр хүсэл зоригоо һоридог, ори гансаараа байхадаашье баярлаха баясаха юумэ оложо, ондо ондоо юумэн тухай бодомжолжо һурадаг байна. Гэбэшье хүнэй бэе махабад эдэ бүхы эрхэ байдалда өөрын хеэрээ «хандадаг» байха юм. Мэдэрэлэй зарим органууд оршон тойронхи байдалда мохоо молхёор хандадаг болоно. Тинмэһээ Газартаа хөөрэлдэхэдөө, эгээл ойлгогдошогүй гэхээр зүйлнүүдые тодо һонороор нлгаруулдаг байна.

Экипажтай холбоо тогтоодог операторнуудай нэгэн нимэ ушар тухай бидэнэртэ хөөрөө һэн. Ээлжээтэ туршалга тушаа мэргэжэлтэд ажаглалта хэнэгүй аабза гэжэ Волынов хөөрэлдөөнүүдэйнгээ нэгэндэ һонирхоо бэлэй. Энэ хүдэлмэридэ экипаж онсо шэнжэтэйгээр ажаллаһан байгаа. «Бухы юумэн гурим соогоо» — гээд газарһаа харюусаба. «Ямаршье ажаглалта үгы гэжэ гү?» — гэжэ командир һалан һангүй асууба. «Бухы юумэн ёһо хэм соогоо байна», — гэжэ оператор урдынхидал мэтэ ямаршье хэзэргүйгөөр харюусаа һэн. Тиигээд ингэжэ нэмэбэ: Хүлисэгты, хүбүүд, мүнөө бидэнэй ажал айхабтар ехэ байна. Юрэөөл, бэрхэнүүдтэ даа. Туршалгаяа амжалтатан һайнаар хэһэнэйтнай түлөө бултадаа таанадые амаршална». «Баяр баясхалангай үгэнүүдэй хөжомдожо замбуулинай дайда руу хүргэһэнэйнь түлөө психологууд операторта «3» гэһэн сэгнэлтэ табихаар бэлэн байба. Гэбэшье энэ хадаа табан неделиин турша соо ниидэлгын үедэ тохёолдоһон ори ганса ушар болоно. Энээнһээ хойшо таарүүгүйгөөр хэлэгдэһэн нэгэшье зүбшэл заабари, нэгэшье ажаглалта станци дээрэ хүрэхэ ёһогүй гэжэ оператор һайн ойлгодог болонхой.

Замбуулинай дайдаар ниидэжэ ябагшадые урмашуулан баярлуулхын тула оператор өөрөө али бүхы минутые хэрэглэдэг байна. Дэгдэн хөөрэлгын үедэ хатар наадажа туршаха дурадхалтайгаар тэрэ «Байгал-2-то» хандаһан байна. «Дэгдэн хөөрэлгын үедэ хатарха гээшэ айхабтар гоё юм байгаал, гэжэ Виталий Жолобов замбуулинай дайдада түрүүшынхеэ танго хатарһан тухайдаа һанамжаяа хэлэбэ». «Гүйжэ ябаһан харгытай» хатарха гээшэ таарамжагүй байна».

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр газар дээрэһээ замбуулинай дайдаар ниидэжэ ябаһан станцитай хэгдэһэн холбоон илангаяа хухюутэй байгаа. СССР-эй Агаарай Флодой үдэртэй космонавтнуудые амаршалаад, жолоодон хүтэлбэрилгын түбһөө космонавтнуудтай хөөрэлдөөндэ хабаадуулагдаһан элдэб оронуудай һурагшадай Артегтэ амаржа байһан тухай хөөрэһэн байгаа.

«Доро газартамнай үшөө юун боложо байнаб?» — гэһэн Волыновай асуудалда оператор ингэжэ харюусаба: «ТАСС-ай һонинуудай» түрүүшын номерые мүнөөдэр телетайпаар абахат».

— Түрэл түби дэлхэй дээрэһээ элдэб һонинуудые тэсэжэ ядан хүлеэнэбди, — гэжэ «Салют-5» станцин командир харюусаа.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ,
ТАСС ай тусхай корр.
Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түб.

Соёл культурын hонин

АГИТБРИГАДАНУУД АЙЛШАЛНА

ЗАХААМИН

Закаменск хотодо аймагайнгаа ажалшадые соёл гэгээрэлэй талаар хангаха хоёр агитбригаданууд түхэреэн жэл соо хүдэлдэг юм. Аймагай соёлой байшангай дэргэдэхи «Лучинушка» гэжэ агитбригада хүдөөгэйхидые хангаха гэһэн сэхэ уялгатай. Тэдэ энэ даабаряа hайнаар дүүргэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үбһэ, таряа хуряалгын эхилхэһээ хойшо Далайхай, Утаата, Санага, Енгорбой Шара - Азарга гэхэ мэтэ нютагуудаар концерт наадаяа харуулжа, аймагай ажалшадай анхарал татаа. Концертынь программада буряад, ород, монгол арадай дуунууд, хатарнууд оролсодог байна. Агитбригадын гэшүүн Ульяна Тугутова монгол арадай дуунуудые гүйсэдхэжэ, олоной hайшаалда хүртэдэг. Концертын программые Валентина Усольцева шадамар hайнаар хүтэлдэг байха юм.

Энэ агитбригадаһаа гадна, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадта «Кристалл» гэжэ ансамбль комбинадайхидаа хангахаһаа гадна, хүдөөгэй ажалшадта ошожо, наадаяа харуулдаг. Мүн баһа Михайловкын соёлой байшангай «Колосок», Санагын «Ажалай сууряан» гэжэ агитбригаданууд hайн хүдэлдэг юм.

Т. ЛИХАЧЕВА.

ТҮНХЭН

Түнхэнэй малшад, үбһэшэд «Саяна» гэжэ нэрэтэй агитбригадынгаа шэнэ репертуартай танилсажа, дурадхагдаһан дуу, хатарнуудыень ехэтэ hайшаагаа. Буряад арадай хуушан дуунуудые Галина Комиссарова зохидоор уянгалаа. Совет хүгжэмшэдэй дуунуудые Георгий Хорёнов, Татьяна Нефедьева гүйсэдхэжэ, шагнагшадта альга ташуулаа. Энэ жэл агитбригада шэнэ хатарнуудые бэлдэһэн байна. Хандажап Цырендондокова буряад уянгатай «Амаршалгын хатар» уян hайханаар гүйсэдхөө. Гадна Валерий Потеевтэй хамта «Талада уулзалга», «Залуушуул» гэжэ хоёр сюжет бэелүүлэн хатараа. Агитбригадын гэшүүд богонихон шог зүжэгүүдые харагшадай энеэдэн доро наадаа.

Энэ hарын эхинһээ «Саянын» артистнууд Хойтогол, Туран, Шэмхэ, Жэмһэг, Тооро, Түнхэн, Далахай болон Галбайн ажалшадта айлшалаа. Мүнөө агитбригада ажахынуудай полевой станууд дээрэ концерт табихала бэлдэжэ байна.

Л. ХОХЛОВА.

БЭШҮҮР

Тус аймагта хэдэн агитбригаданууд хүдэлдэг юм. Аймагай центр дээрэ «Балагуры» гэһэн ансамблиин дэргэдэхи агитбригада hайн хүдэлдэг. Энэ агитбригада аймагайнгаа олон ажахы хангадаг, үбһэнэй кампаниин эхилһэнһээ хойшо олон ажахы хангаа юм. Тодорхойлон хэлэбэл, XXI партсъездын нэрэмжэтэ, «Рассвет» колхоз, «Сибирь», Дзержинскын нэрэмжэтэ совхозуудаар ябаа юм. Агитбригадын эдэбхитэй гэшүүд гэбэл, Мария Калёных, Олег Семёнов, Наташа Бутакова, Нина Баженова гэгшэд болонод. Энэ агитбригадын репертуарта Совет олонациональна арадай дуу, хатар оролсоно. Хүгжэмэй hургуулиин багша Олег Павлович Семенов Штраусай вальс ба ород арадай дуунуудые баян дээрэ наададаг юм. Бэшүүрэй аймагта агитбригаданууд hайн хүдэлдэг. Бага-Куналейн, Кировскэ соёлой байшангай агитбригаданууд таряа хадалга хангахаяа түхеэржэ, шэнэ программа бэлдэжэ байна.

В. ПАВЛОВ.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ үүргэ дүүргэжэ байдаг хэдэн олон библиотекэнүүд республикымнай ажалшадта номой баялигые дамжуулжа байдаг гээшэ. Тиихэдэ библиотекэнүүдһээ гадна, номой магазинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн клубуud бага бэшэ үүргэ дүүргэжэ байдаг. Хурамхаан тосхондохи «Огонек» гэһэн магазин-клуб олондо мэдээжэ болонхой. Эндэ юрэл номуудые худалдаад байдаггүй, саг үргэлжэ уншагшадай конференцинуудые, уулзалгануудые үнгэргэжэ байдаг hайн hайхан заншалтай болонхой. Уулзалгануудай үедэ шэнэ номууд тухай мэдээсэлнүүд, зүбшэн хэлсэлгэнүүд болодог. Номдо дуратайшуул болон нютагай hургуулиин багшанар уншагшадай урда hонирхолтой лекцинүүдые ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байха юм.

Ажалшадай дунда ном тарааха хүдэлмэридэ эндэ ехэ анхарал хандуулагдана. Номдо дуратайшуул болон хүдөөгэй интеллигенци энэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Огонек» гэһэн магазин-клуб соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

НОМОЙ ТАГ

МАРШАЛАЙ ДУРДАЛГАНУУД ОРШУУЛАГДАА

Уран гоёор буряадшалагдаһан, уншагшадай анхарал татамаар шэмэглэгдэһэн номууд Буряадай номой хэблэлһээ хаа ганса гаража байдаг. Иимэ номуудые барлан гаргахадаа, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдэй эрилтые хараадаа абана гээшэ. Энэнь тон hайн. Үнэхөөрөөшье уһан буряадаар оршуулагдаһан, хужарлан харамаар шэмэглэгдэһэн номууд наймаандашье гүйсэтэй, уншагшадтаа дары түргэн хүрэдэг бшуу.

Жэшээнь, уран зохёолшо Михаил Жигжитовэй «Далай шадархи дайда» гэжэ нилээд горитойхон романай нэгэдэхи номые Владимир Намсараев одоол уран хурсаар буряадшалһан юм. Тэрэ номынь «Байгал» журналай хэды номерто хэблэгдэжэ, уншагшадые ехэтэ hонирхуулаа бэлэй. Энэ hайхан туршалгала саашадань үргэлжэлүүлжэ, Л. Н. Толстойн «Хасагууд», мэдээжэ француз зохёолшо Антуан де Сент-Экзюпери гэгшын «Бишыхан хан тайжа», Нобелиин шангай лауреат Эрнест Хемингуэйн «Далай ба үбгэжөөл» гэжэ номуудые үндэһэн хэлэн дээрэ оршуулжа, буряад уншагшадтаа бэлэглэһэн байна. Шухалань гэхэдэ, В. Намсараев өөрөө уран зохёолшо һэн тула дээрэ дурсагдаһан зохёолшодой зохёохы ажалые, мүн бэшэлгынь маяг хэлбэрине hайн мэдэнэ. Эдэ мэтын тон хэрэгтэй ёһо гуримуудые тон наринаар сахижа, мэдүүлэл бүхэниинь халташье хубилгангүй, тэрэл занданьбуряад дээрэнь тобойсо гаргажа шадана гээшэ.

Гадна совет үхибүүдэй нилээд hайса мэдэхэ уран зохёолшо Л. Воронковагай «Городой басагад», «Эгэшэ» гэжэ номуудые Г Бадмаева буряад хэлэн дээрэ оршуулжа, эдир уншагшадта бэлэглэһэн байна. Оршуулагша өөрөө hургуулиин багша, хүүгэдэй уран зохёолшо байһан тула хүбүүд, басагадай абари зан, аяг аашые hайн мэдэнэ бшуу. Ушар иимэһээ Л. Воронковагай номууд тон танил, оршуулхадашье урматай байгаа ёһотой. Тэрэшэлэн ахамад поэт Ц. Галсановай оршуулганuудые ехэтэ hонирхон уншанабди. Хүүгэдэй дуратай поэт С. Маршагай «Олон арадуудай онтохонууд» гэжэ шүлэглэмэл номые буряадшалжа, hонюуша уншагшадтаа бэлэглээ.

Тиихэдэ бүри hаяшаг манай ороной элитэ ехэ полководец, гурба дахин Советскэ Союзай Геройн Семён Михайлович Будённын «Ильичтэй уулзалганууд» гэжэ ном хэблэлһээ гаража, номой магазинуудта оруулагдаба. Энэ номые Д. Дугаров ёһотой буряадаар оршуулжа, илангаяа үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдэй уншахада бүришье ойлгосотой болгоһон байха юм.

Советскэ Союзай маршал, гурба дахин Советскэ Союзай Герой Семён Михайлович Будённые танихагүй хүн үгы hааб даа. Тиихэдэ В. И. Ленин Клара Цеткинтэй хөөрэлдэхэдөө, полководоц тухай нигэжэ хэлээ һэн:

«Мүнөө манай Будённый дэлхэй дээрэ морин сэрэгэй эгээл эрхим бэрхэ начальник гэжэ тоологдоно ёһотой. Тэрэ — таряашанай хүбүүн гэжэ Та сохом мэдэхэт. Франциин революционно армиин солдадууд шэнги, үргэбшэ соогоо, энэ ушарта — эмээлэйнгээ сүүмхэ соо маршалай hүлдэ тэмдэг тэрэ абажа ябадаг байгаа. Тэрэ аласай холын хараанай гайхамшагта зүнтэй хүн юм. Тэрэ өөрынгөө морин сэрэгшэдтэй эгээл хэсүү хохидолнуудые, эгээл хүшэр аюулнуудые бултыень хубаалдана...»

Энээн дээрэһээ абаад үзэхэдэ, элитэ ехэ полководец Ленин багшатай оло дахин уулзаһан, сэрэгэй асуудалаар хөөрэлдэһэн байна. Тэдэ гайхамшагта уулзалгануудаа hэргээн hанажа, ном болгожо бэшэһэнниинь айхабтар ехэ удха шанартай, тон хэрэгтэй ха юм. Ямар тиимэ hонирхолтой уулзалганууд болоо hэм бэ гэжэ мэдэхэһээ гадна, Совет оронойнгоо, мүн баатар Улаан Армиин түүхэ намтартай бүри дүтөөр танилсанабди.

«Ленин манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые байгуулагша мүн болоно. Тэрэнэй зохёолнууд соо болон үйлэ хэрэгүүдтэ Арми болон арадай нэгэдэлээр бэелүүлэгдэһэн шэнэ, Социалис сэрэгэй байгуулалта тухай асуудалнууд шиидхэгдэһэн байдаг. Ленин гүн гүнзэгы ухаанайнгаа хүсөөр үй түмэн улад зониие ударидажа, олон мянган сэрэгүүдые илалта тээшэ хүтэлбэрилжэ, общественэ шэнэдхэн хубилгаха түүхэтэ хэрэгтэ тэдэнэй hуури болон үүргые тодорхойлдог байгаа» гэжэ С. М. Буденный ороло үгэ соогоо бэшэнэ.

Номойнь бүлэг бүхэниие hонирхон уншахадаа, дээрэ дурсагдаһан үгэнүүдэйнь яахын аргагүй зүб байһые үшөө дахин ойлгонобди. Тус номой ёһотой буряадаар оршуулагдаһые онсо тэмдэглэгдэхэтэйгээ хамта, фото-зурагуудыень илангаяа hонирхон харанабди. Hайнаар, уһан буряадаар оршуулагдаһан номууд наймаанда түргөөр тарадаг юм. Тиихэдэ Д. Дугаровай буряадшалһан «Ильичтэй уулзалганууд» гэжэ номой уншагшадтаа саг дарыдаа хүрэхэнь лабтай.

М. ОСОДОЕВ.

СПОРТ

ЗЭБЫН ДУУН ЗЭДЭЛБЭ

Физкультурнигуудай бүхэсоюзна үдэртэ зорюулагдажа, ВЛКСМ-эй обкомой кубогта хүртэхын түлөө hур харбалгаар хубидаа-командаараа Буряадай АССР-эй түрүү hуури эзэлэлгын мүрысөөн дүрбэн үдэр соо «Спартак» бүлгэмэй стадион дээрэ үнгэргэгдэбэ.

Спортын табан бүлгэмэй 32 мэргэшүүлэй жэгдэхэнээр зэлэ татан зогсожо, hуршынгаа булсуу хүрэтэр номо hаадагаа дэлижэ байхань гоё даа. Уласхоорондын классай спортын 11 мастер, мастерта олон кандидат энэ жэлэй наадaнда хабаадаа.

Нёдондо жэлэй сентябрь hараһаа хойшо Буряад ороной hуршад амжалтатай байгаа гэхэдэ, алдуу болохогүй. Үнэхөөрөөшье, хараад үзэе. Энэ үе соо 7 хүн СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн (бултадаа «Спартагһаа», тренерынь Д. Р. Эрдынеев) 2 хүн уласхоорондын классай спортын мастер түрүүшынхээ болоһон байна.

Эрэшүүлэй дунда М-2 упражненеэр харбалгын мүрысөөндэ уласхоорондын классай спортын мастернууд Аркадий Бутхаев («Труд») Бадмажаб Цыбиков («Буревестник») хоёрой хоорондо илангаяа шанга тэмсэл болобо.

90 метр. Физкультура ба спортын республиканска комитедэй инструктор А. Бутхаев годлинуудаа хойно хойноһоонь табихадаа, бултанһаа мэргэн байжа, 525 очко абаад, нэгэдэхи hуури эзэлээ. «Спартагай» түлөөлэгшэ Эрдэн Санжиев — хоёрдохи. Буряадай багшанарай институдай студент Б. Цыбиков гурбадахи hуурида гараба.

70 метрэй зайда харабахадаа А. Бутхаев 581 очко абажа, оройдоол нэгэ очкогоор Б. Цыбиковһэз түрүүлһэн байгаа.

50 метр. «Динамын» түлөөлэгшэ Евгений Попов 591 очкотойгоор илаба. А. Бутхаев, Б. Цыбиков удаадахи hууринуудта гараа.

Эгээл дүтын 30 метртэ мэргэлхэдээ, А. Бутхаев hайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба. Тэрэнэй олон годлинууд сагаалсын гол дундахи «10» гэһэн тоодо буухан байна. Тиигэжэ тэрэ М-2 упражненеэр 2.351 очко абажа, Буряадай АССР-эй чемпионой нэрэ солодо хүртэбэ. Б. Цыбиков — хоёрдохи (2.289 очко), Е. Попов гурбадахи (2260 очко) hууринуудые эзэлээ.

Буряадай багшанарай институдай студентка Цырен-Ханда Будажапова М-2 упражненеэр 2.213 очко абаад, республикынгаа чемпионой зэргэдэ хоёрдохёо хүртэбэ. Энэнь залуу харбагша болон тэрэнэй тренер Л. Н. Устиновагай ехэ амжалта гээшэ.

Ц-Х Будажапова 70, 60 ба 30 метртэ харбахадаа, нэгэдэхи hууринуудта гараһан байна. Улаан-Үдын «Звездочка» магазинай наймаалэгшэ Елена Семёнова («Спартак») 50 метртэ шалгархаһаа гадна, мүрысөөнэй дүнгөөр эхэнэрнүүдэй дундаһаа хоердохи hуурида гараа. «Труд» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Светлана Тараскина гурбадахи болобо.

Эхэнэрнүүдэй дунда 60 метртэ одоо hонирхолтой шанга тулалдаан болоо. Ц-Х. Будажапова 561 очко абажа, оройдоол нэгэ очкогоор С Тараскинае ахиһан байха юм.

Мүрысөөнэй дүнгөөр «Труд» бүлгэмэй спортсменүүд (тренерынь Д. Д. Дансаранов) командаараа илаба — 6 455 очкотой. «Спартак» «Динамо» бүлгэмүүдэй мэргэшүүл удаадахи hууринуудта гараһан байна.

Илагшад ВЛКСМ-эй обкомой кубогуудаар, ресспорткомитедэй дипломуудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа

Б.М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО хилын сааннаһаа

ЖЕНЕВЭ

СОВЕТ ДУРАДХАЛ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

ТАСС

Хүн зониие олоорнь алаха хюдаха зорилготой шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые, эдэнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдые хэхэжэ, бүтээн гаргалгые хорихо гэһэн шухала асуудалые шиидхэхэ гээшэ аихабтар ехэ удхатай гэжэ Советскэ Союз тоолоно гээд СССР-эй түлөөлэгшэ В. И. Лихачев буу зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Энэ асуудалаар уласхоорондын договор баталха тухай КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэреэр Совет делегаци ажалаа хүтэлбэрилнэ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Иимэ хэлсээ баталха тухай дурадхалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ табихадаа, эрдэм, техникын хурдан түргөөр хүгжэжэ байһан мүнөөнэй үе сагта хүн зониие олоорнь хюдаха зэбсэг хэрэгсэлнүүд, эдэнэй шэнэ түхеэрэлгэнүүд бии болоходоо магадгүй гэһэн ушар баримтые Советскэ Союз хараада абаһан байна.

Хүн зониие олоорнь алаха хюдаха шэнэ түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй, мүн иимэ буу зэбсэгүүдэй шэнэ түхеэрэлгэнүүдэй ойлгомжые тодорхойлхо тухай, hанамжаяа, тодорхой дурадхалнуудые Совет тала оруулна гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

Совет дурадхалые зүбшэн хэлсэжэ байһамнай ехэл таарамжатай байна гэжэ Венгриин, США-гай, Швецнин түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

КАНЗАС-СИТИ

США-гай РЕСПУБЛИКАНСКА ПАРТИИН СЪЕЗД

ТАСС

Калифорнии штатай губернатор байһан Р. Рейган түрүүтэй баруунай үлэмжэ хархис тала США-гай республиканска партиин эндэ болоjo байһан съезд дээрэ түрүүшын шанга сохилто абаба.

Съездын гуримда заһабари оруулха тухай Рейганэй тала баригшадай дурадхалые делегадууд буруушаагаа. 1180 хүн буруушааһан, 1069 хүн hайшааһан, 10 хүн hаналаа бариhан байна. Президентдэ кандидадые дэбжүүлхэ талаар hунгалтын үнгэргэгдэтэр вице-президентын тушаалда хэниие дурадхахабта гэжэ мэдээсэхыень Дж. Фордые баадхаха гэһэн ябуулга хэһэн байгаа.

Рейганэй тала баригшадай оруулһан заһабариие буруушаажа байһан hанамжаяа президент Фордые hунгаха кампаниин хүтэлбэрилэгшэд hөөргэнь абаһан байна. Энээнһээ уламжалан, партиин үлэмжэ хархис баруунай талын заһабаритайгаар республиканецуудай hунгуулиин программые съезд баталба.

ТАНАНАРИВЕ

НЭГЭДЭЛ—ИЛАЛТЫН ЭШЭ ҮНДЭҺЭН

ТАСС

Малагасийска социалис революциин зорилгонуудые дэмжэдэг демократическа комитедэй (КДРСМ) нэгэдэхи съезд Мадагаскарай ниислэл хотодо хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Ороной олонитын патриотическа энэ эмхиин түрүүлэгшэ Ришар Андриамандзату түгэсхэлэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Мадагаскар дээрэ социалис үзэл суртал илан мандаха гээд батаар этигэн найдажа байһанаа мэдүүлээ. Ороной революционно бүхы эмхинүүдэй, Малагасийска бүхы патриодуудай жагсаал болон нэгэдэлые саашадань бэхижүүлхэ гээшэ шэнэ общество байгуулхын түлөө амжалта түгэс тэмсэлэй эшэ үндэһэн болоно гээд Р. Андриамандзату тэмдэглэбэ. Пролетарска интернационализмын үндэһэ hуури дээрэ социалис оронуудтай, дэлхэйн түрүү үзэлтэй бусад хүсэнүүдтэй холбоо барисаагаа, хани харилсаагаа али бүхы талаарнь бэхижүүлһэнэй ашаар бидэ империализмын, хархис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудта харюу сохилто үгэжэ шадаха байнабди гээд оратор хэлээ.

800 гаран делегат ороной гол шухала асуудалнуудые дүрбэн үдэр соо зүбшэн хэлсээд, республикаяа социалис замаар дабшуулхые хараалһан правительствын политическэ программые — Малагасийска социалис революциин зорилгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан байна. Съезд КДРСМ-эй Центральна Комитедые, энэ эмхиин ЦК-гай 16 хүнһөө бүридэһэн Политбюрое hунгаа. Р. Андриамандзату — КДРСМ-эй ЦК-гай түрүүлэгшээр, Жизель Рабесахала ЦК-гай Генеральна секретаряар hунгагдаба. Африкын гүрэнүүдэй, мүн социалис хани нэгэдэлтэ хэдэ хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, СССР-эй юстициин министр В. И. Теребилов түрүүтэй Совет делегаци съездын хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

БОНН

Г. Шмидтын хөөрөөн

ТАСС

ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт Баруун Германиин телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, мүнөө болотор бэелүүлжэ байһан договорнуудайнгаа политикые ФРГ-гэй правительство үргэлжэлүүлхэ, үргэдхэн хүгжөөхэ хараатай гэжэ мэдүүлээ. Имагтал договорнуудай, хөөрэлдөөнүүдэй ашаар амжалта туйлажа шадаха байнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

ФРГ-гэй правительствын бэелүүлдэг политикын үндэһэ hуурида ородог договорнуудые Бонндохи ХДС/ХСС-эй бүлэглэл баримталха ёһотой гэжэ канцлер тэмдэглээ. ГДР-эй ба ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ hуури тухай договорые, Москвада гар табигдаһан договорые, Хельсинкидэхи зүблөөнэй түгэсхэлэй актые, Баруун Берлин тушаа дүрбэн талын хэлсээе, энээндэ хабаатай хэлсээнүүдые Г. Шмидт энэ талаар дурдаһан байна.

ШИМОЙО

НЬЯЗОНИДО БОЛОҺОН ШУҺАТА МУУХАЙ АЛУУР

ТАСС

Мозамбигай Маника провинциин хүтэлбэрилэгшэд, ФРЕЛИМО-гой сэрэгшэд, хүршэ hуурин тосхонуудай хүн зон шаналал гашуудалаа мэдүүлжэ байһанаа элирхэйлэн, аха дүүгэй хүүрэй дэргэдэ зогсобод. Бэеэ дааһан байдалтай Мозамбигта hаяхан хэгдэһэн ээрхэг түримхэй добтолгын үедэ Родезиин расистнуудаар зэрлиг муухайгаар алуулһан амгалан хүнүүдтэй эдэнэр хахасаһан байна.

ФРЕЛИМО-гой хубсаһа үмдэһэн Родезиин диверсантнуудай подразделени бронетранспортернуудта, ашаанай машинануудта hуужа, августын 8-най hүни Мозамбигай газар дайда руу нэбтэрэн ороһон байгаа. Ньязони мүрэнэй эрьедэ расис дарлалта мүлжэлгэһөө боложо Родезиһээ зугадаһан арба мянга шахуу хүн, эхэнхинь үбгэд, хүгшэд, үхибүүд ажаһуудаг юм.

Эдэнэй лагерьта добтолон орожо, расистнууд хүнүүдые автомадуудаар, ехэ буугаар буудаа, хуурай набшаһа ба хулһаар баригдаһан урса гэрнүүдые галдаа. Лагерь шадархи аха дүүгэй хүүр дээрэ 800 шахуу хүн хүдөөлүүлэгдээ. Мозамбигай информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Родезиин хархис этэгээдүүд мянгаад шахуу амгалан зониие алаһан байна. 400 шахуу хүн, олонхинь эхэнэрнүүд ба үхибүүд, хүндөөр шархатуулагдажа, больницада оруулагдаа.

Расис хүсэнүүдэй харата муухай ябуулгануудай хойшолонгуудта НРМ-эй правительство дары туһаламжа үзүүлбэ. Шимойодо врачнууд, эм дом, эдеэ хоолой зүйлнүүд эльгээгдээ.

ЛУАНДА

Лопу ду Насиментугэй мэдүүлгэ

Шэнэ общество байгуулжа байһан Анголын арадай тэмсэлэй мүнөөнэй шатада марксистско-ленинскэ гол ёһонуудта үндэһэлэн хүдэлмэришэн ангиин партие байгуулха шухала гэжэ Анголын Арадай Республикын премьер-министр Лопу ду Насименту мэдүүлбэ. Анголые сүлөөлхэ арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдые (ФАПЛА) байгуулгын хоёрдохи жэлэй ойтой дашарамдуулан, Кабиндада болоһон суглаан дээрэ тэрэ үгэ хэлэбэ.

Колониализмда, империализмда, орон доторой хархис этэгээдүүдтэ эсэргүүгээр Анголын арадай хэһэн илалта түгэс тэмсэлдэ Анголые сүлөөлхын түлөө арадай хүдэлөөн (МПЛА) элитэ ехэ

Юумэнэй үнэ сэн хүндэрнэ

ВЕНЭ. Австрида юумэнэй үнэ сэн улам хүндэржэ байна. Энэ жэлэй июль hарада орон дотор розничо үнэ сэн нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, 6,6 процентээр хүндэрөө. Энэ үе соо гэр байрын түлбэри — 1,6, тамхин — 10,3, эм домой сэн 10,6 процентээр үнэтэй болоһон байна.

Арбан жэл соо — 1966 онһоо 1976 он болотор — орон дотор розничо үнэ сэн дунда зэргээр 75,6 процентээр нэмэбэ.

РИО-де-ЖАНЕЙРО. Байгша оной июль hарада энэ хотодо юумэнэй үнэ сэн 2,4 процентээр хүндэрһэн байна. Энэ жэлдэ Рио-де-Жанейро хотодо юумэнэй сэн 40 процент нэмэхээр хулеэгдэнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хүдөөгэй ажалшадай урда уялгаяа дүүргэе» — түрүү бэ,шэг. Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозойхидой социалис уялга. «Хонишон звеное толгойлно» — П. Лазаревай корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Бюджет гүйсэдхэлгэдэ онсо ан-

«СУББОТЫН СПОРТЛОТОГОЙ» ДҮНГҮҮД

«Субботын спортлотогой» («36-hаа 5-ень таaха») августын 14-дэ Москвада үнгэргэгдэһэн түрүүшын хоёр тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

1-дэхи тираж: Дүрбэн хүн табан номер таажа, тус тустаа 5 мянган түхэриг абаха болобо. Дүрбэн номер таагшад — 364 түхэриг (805 карточка). гурбан номер тааһан хүнүүд 8 түхэриг абаха (35.974 карточка).

2-дохи тираж: 7 хүн табан номер таагаа. Эдэнэр туд бүридөө 5 мянган түхэриг абаха болобо. 4 номер таагшад — 174 түхэриг (1688 карточка), гурбан номер тааһан хүнүүд 5 түхэриг абаха (543.338 карточка).

«Субботын спортлотогой» («36-hаа 5-ыень таaха») түрүүшын тиражай шүүбэри 1976 оной августын 24-hөө сентябриин 24 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» августын 18-да Москвада үнгэргэгдэһэн 33-дахи тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 8 (бокс), 10 (буер), 33 (регби), 34 (гарай бүмбэгэ), 40 (туризм), 44 (фигурна халтиралга);

«Спортлото-2»: 5 (бадминтон), 6 (баскетбол), 14 (волейбол), 25 (трамплинһаа санаар hүрэлгэ), 43 (фехтовани), 49 (даам).

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.30 — Ленинскэ комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 11.20 — В. Шишковой творчество. 12.00 — Шэнэ hонин. 12.10 — Hурагшадта зорюулагдаһан концерт. 12.55 — «Бүхы юумэ мэдэхэ дуратайб», киножурнал. 13.10 — Забһарлалга. 13.20 — Үхибүүдэй фильм. «Пятая четверть» — уран hайханай фильм». 14.40 — «Мүнөө сагай эрдэм наука». 15.10 — «Наследники» — телевизионно уран hайханай фильм (2-дохи сери). 16.15 — «Москва ба москвагайхид». 16.45 — Ленинскэ комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 17.30 — Бэеэ хүсэһэн хүнүүдтэ зорюулагдаһан мультфильмнүүд: «Большие неприятности», «Ка: казаки, невест выручали». 18.00 — «Время». 18.30 — «Наследники» — кинофильм (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Сэлэнгэ» гэжэ тележурнал» 20.35 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 21.00 — Шэнэ hонин. 21.15 — «Шатарай hургуули». 21.45 — Баримтата фильм. 22.10 — «Наследники» — кинофильм (2-дохи сери). 23.15 — Ленинска комсомолой 1976 оной шангай лауреадуудай концерт. 24.00 — «Время».

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — «Баледэй сюита», Фильм-концерт. 18.35 — Баримтата фильм.

«Орбита». 19.35 — «Доблесть идущих впереди» — телеочерк. 20.05 — С. Прокопьев. Камерна зохёолнууд. 20.40 — Баримтата фильм. 20.50 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 21.00 — Улаан-Үдэ хотын программа. 21.40 — «Шельменко денщик» — уран hайханай фильм.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н 04365. Заказ №